

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมของปาปารัซซีในประเทศไทย” อาศัยแนวความคิดและทฤษฎีดังต่อไปนี้

1. แนวคิดที่ด้วยเรื่องปาปารัซซี
2. ทฤษฎีสื่อสารมวลชนว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม
3. แนวคิดเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อมวลชน
4. แนวคิดเกี่ยวกับภาพถ่ายวารสารศาสตร์
5. แนวคิดเรื่องจิตวิทยาทั่วไป
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่ด้วยเรื่องปาปารัซซี

แนวคิดที่ด้วยเรื่องปาปารัซซีเป็นแนวคิดที่เกิดจากการค้นคว้าและการรวบรวมข้อมูลของผู้ศึกษาจากเว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร บทความ หนังสือ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีการนำเสนอประวัติความเป็นมาของอาชีพปาปารัซซี เนื่องจากการศึกษาพบว่าปัจจุบันยังไม่เคยมีแนวคิดหรือทฤษฎีที่ด้วยเรื่องปาปารัซซีมาก่อน โดยผู้ศึกษาทำการกลั่นกรองข้อมูลที่ได้รวบรวมมาและสรุปเป็นแนวคิดได้ดังนี้

ที่มาของคำว่า “ปาปารัซซี”

คำว่า “ปาปารัซซี” เป็นคำที่กลายเสียงมาจากรากศัพท์ภาษาอิตาลีเลียน “ปาปารัซโซ” เกิดจากการเลียนเสียงในภาษาซิซิลีเลียน “ปาปาตาซิโอ” (Papataceo) ที่มีความหมายว่ายุ่งที่มีขนาดใหญ่ คำว่าปาปารัซโซถูกใช้เป็นครั้งแรกในภาพยนตร์อิตาลีเรื่อง “La Dolce Vita” หรือ แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า “The Sweet Life” โดยเริ่มออกฉายเป็นครั้งแรกในประเทศอิตาลี ปี ค.ศ. 1960 ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตของนักข่าวคนหนึ่งที่มีชื่อว่า มาร์เซลโล (Marcello) ซึ่งรับบทโดย มาร์เซลโล มาสโตรเยียนนี (Marcello Mastroianni) และช่างภาพอิสระที่มีชื่อว่า ปาปารัซโซ (Paparazzo) ซึ่งมีบุคลิกลักษณะชอบจ้องมองดูผู้คน คอยสะกดรอยตาม และ

สร้างความเสียหายให้กับบุคคลที่มีชื่อเสียงโดยการตามแอบถ่ายภาพในสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ซึ่งรับบทโดย วอลเตอร์ ซานเตสโซ (Walter Santesso)¹ บุคคลที่เป็นแรงบันดาลใจให้ เฟเดริโก เฟลลินี (Federico Fellini) ผู้กำกับภาพยนตร์ นำมาใช้เป็นตัวดำเนินเรื่องในภาพยนตร์เรื่องนี้ คือ ทาซิโอ เซคชิอาโรลี (Tazio Secchiaroli) ผู้ซึ่งเป็นช่างภาพอิสระที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในช่วงปี ค.ศ. 1958 จากผลงานการถ่ายภาพกษัตริย์อียิปต์ขณะอยู่บนโต๊ะอาหารในภัตตาคารแห่งหนึ่ง และ ภาพนักแสดงชายชื่อดัง แอนโทนี สเตลี ซึ่งอยู่ในอารมณ์ฉุนเฉียวในขณะที่ แอนนิตา เอกเบิร์ก นักแสดงหญิงชื่อดังกำลังนั่งรอเค้าอยู่ในรถยนต์ส่วนตัว² ภาพทั้งสองภาพนี้ได้ถูกนำออกขายให้กับสิ่งพิมพ์บันเทิงทั่วยุโรปและถูกส่งต่อไปยังบุคคลทั่วไปในฐานะภาพถ่ายส่วนตัวของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ไม่สามารถพบเห็นได้ง่าย³

ภาพยนตร์เรื่อง "La Dolce Vita" เริ่มเป็นที่รู้จักไปทั่วโลกหลังจากการเข้าฉายในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงปี ค.ศ. 1961 ส่งผลให้คำว่า "ปาปารัชชี" ได้รับการบัญญัติเข้าในคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยเริ่มมีการนำคำว่าปาปารัชชีมาใช้เป็นครั้งแรกในแม็กกาซีนที่มีชื่อเสียงอย่างมาก "นิตยสารไทม์" (Time Magazine) ในบทความชื่อ "Paparazzi on the Prowl" ที่บรรยายลักษณะการทำงานของอาชีพปาปารัชชีในแง่ลบ⁴

ดังนั้นจึงสามารถสรุปนิยามคำว่า "ปาปารัชชี" ได้ว่าเป็นช่างภาพอิสระที่ติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียงไปทุกหนแห่ง เพื่อถ่ายภาพชีวิตส่วนตัวที่นอกเหนือจากเวลาการทำงาน และนำไปขายให้กับสื่อสิ่งพิมพ์บันเทิงที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการรับซื้อภาพแอบถ่าย เช่น นิตยสารแทปลอยด์

¹"The Shooting Begins: How it all started," <<http://www.iml.jou.ufl.edu/projects/Spring99/Johnson/page1.htm>>, 6 มีนาคม 2548.

²Michael Quinion, "Paparazzo," <<http://www.worldwidewords.org/tropicalwords/tw-pap1.htm>>, 1 August 1998.

³กรุงเทพธุรกิจ คอลัมน์จุดประกาย, "ปาปารัชชี," <<http://www.bangkokbiznews.com>>, 16 มิถุนายน 2548, อ้างถึงใน สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, <http://www.thaibja.org/story_detail.asp?id=186>, 16 มิถุนายน 2548.

⁴ผู้จัดการรายวัน, "ภาพเบลอ ๆ ของปาปารัชชีไทย," <<http://www.manager.com.202.57.155.216/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9480000021059>>, 11 กุมภาพันธ์ 2548.

อาชีพปาปารazzi ในต่างประเทศ

อาชีพปาปารazzi มีต้นกำเนิดมาจากประเทศอิตาลี และได้แพร่ขยายไปยังหลายประเทศในยุโรป อาทิเช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศฝรั่งเศส และในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศแห่งเสรีภาพ และเต็มไปด้วยบุคคลที่ประกอบอาชีพในแวดวงบันเทิงหลายสาขาทั้ง ดารา นักร้อง นักแสดง ถือว่าเป็นสถานที่สำคัญที่มีส่วนหล่อเลี้ยงให้วัฒนธรรมปาปารazzi และอาชีพปาปารazzi ได้รับความนิยมและดำรงอยู่ได้จนถึงปัจจุบัน ดังที่นิตยสารไทม์ (Time Magazine) ที่ตีพิมพ์ข้อความไว้เมื่อปี พ.ศ. 2547 ว่าอาชีพปาปารazzi ในประเทศสหรัฐอเมริกามีอยู่แทบทุกเมืองและในจุดสำคัญ ๆ เช่น ในมลรัฐไมอามี ในมลรัฐแคลิฟอร์เนียซึ่งในแต่ละมลรัฐอาจจะมีปาปารazzi มากกว่า 10 คน⁵

อาชีพปาปารazzi ในต่างประเทศนั้นถือเป็นการประกอบอาชีพวิชาชีพหนึ่ง ซึ่งบุคคลที่ประกอบอาชีพเป็นปาปารazzi ในต่างประเทศนั้นทั้งหมดเป็นช่างภาพอิสระ มีความเป็นมืออาชีพและมีประสบการณ์ในการถ่ายภาพสูง โดยสามารถแบ่งลักษณะของบุคคลที่ประกอบอาชีพปาปารazzi ได้เป็น 2 ลักษณะด้วยกัน คือ 1. ช่างภาพอิสระที่ไม่มีสังกัด 2. ช่างภาพอิสระที่มีการรวมกลุ่มเป็นทีมงาน ซึ่งปัจจุบันอาชีพปาปารazzi ในต่างประเทศส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการรวมตัวกันในรูปแบบของทีมงานมากกว่าจะเป็นช่างภาพอิสระที่ไม่มีสังกัดและทำงานด้วยตนเองทุกอย่าง เนื่องจากการแข่งขันในการขายภาพแอบถ่ายในต่างประเทศมีค่อนข้างสูง การทำงานที่มีระบบแบบแผนและมีทีมงานคอยประสานงานจะมีส่วนช่วยสำคัญให้การทำงานเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและสามารถขายภาพได้ในราคาที่สูง

นอกจากนี้บุคคลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกลุ่มช่างภาพอิสระที่มีการรวมกลุ่มเป็นทีมงานนั้น ส่วนใหญ่ประกอบไปด้วย คนขับรถ คนถ่ายภาพ คนถ่ายวิดีโอ คนประสานงานในสำนักงาน คนต่อรองราคาภาพ และนักกฎหมาย ที่คอยทำหน้าที่ติดต่อประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานทั้งการถ่ายภาพ การติดต่อซื้อขายภาพ และการสื่อสารกับทีมงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ธุรกิจการรับซื้อภาพแอบถ่ายของสำนักพิมพ์ในต่างประเทศนั้นหากใครสามารถส่งภาพที่อยู่ในกระแสและเป็นที่ต้องการของสำนักพิมพ์ได้รวดเร็วที่สุดจะได้รับการต่อรองราคาซื้อขาย มูลค่าค่าตอบแทนจากการขายภาพที่ปาปารazzi จะได้รับขึ้นอยู่กับระดับความโด่งดังของภาพดาราคณดังกล่าว ซึ่งการชิงไหวชิงพริบกันของเหล่าปาปารazzi เป็นสิ่งที่พบเห็นเป็นประจำ

⁵กรุงเทพธุรกิจ คอลัมน์จุดประกาย, "ปาปารazzi," <http://www.bangkokbiznews.com/2005/06/16/kt_net_w006.php>, 16 มิถุนายน 2548.

บางครั้งอาจเป็นการถ่ายภาพแอบถ่ายของ ดารา นักร้อง นักแสดง มาพร้อมกัน โดยปาปารัชชีแต่ละคนอยู่กันคนละที่ทำงาน การเกิดความล่าช้าในการติดต่อซื้อขายภาพอาจส่งผลให้มูลค่าภาพจากเดิมที่มีมูลค่าเป็นจำนวนแสนบาทก็อาจจะเหลือเพียงแค่ห้าร้อยบาท⁶ ซึ่งในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือการทำงานของปาปารัชชีให้ง่ายมากยิ่งขึ้น เมื่อปาปารัชชีทำการถ่ายภาพได้จะส่งอีเมล (E-mail) รูปแอบถ่ายไปยังสำนักพิมพ์ต่าง ๆ โดยภาพที่ส่งไปนั้นจะมีความละเอียดของภาพที่น้อยหรือที่เรียกกันว่ามีความคุณภาพของภาพที่ต่ำ (a low resolution copy of photo) และทำเครื่องหมายลายน้ำหรือเครื่องหมายลิขสิทธิ์ตัวซี (copy right) เพื่อป้องกันการขโมยภาพไปใช้ และโดยทั่วไปในการต่อรองราคาภาพสำนักพิมพ์จะมีหลักการในการต่อรองดังนี้⁷

- ดาราคนนั้นเป็นใคร
- เป็นรูปแอบถ่ายจริงหรือไม่
- ดาราคนนั้นกำลังทำอะไรอยู่
- ภาพถ่ายมีความคมชัดมากน้อยแค่ไหน
- ปาปารัชชีคนอื่นได้ภาพที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่มานำเสนอหรือไม่ อย่างไรก็ตาม

อย่างไรก็ตามระบบดิจิทัลมีส่วนช่วยสำคัญให้การทำงานของปาปารัชชีง่ายขึ้น ที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การพัฒนาการของกล้องถ่ายภาพทำให้กล้องดิจิทัลมีขนาดเล็กลง ซึ่งนอกจากพกพาได้สะดวกแล้วยังช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการซื้อฟิล์มถ่ายรูปที่เดิมต้องใช้กับกล้องฟิล์ม ยังช่วยในการขายภาพผ่านระบบออนไลน์ ทำให้การต่อรองราคาเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีมือถือที่ถ่ายรูปได้ (camera phones) ที่สามารถนำไปใช้ในสถานที่ที่มีการห้ามนำกล้องถ่ายรูปเข้าไป และ กล้องวิดีโอไร้สาย (wireless video cameras) ที่สามารถจับภาพเหล่าดาราทั้งหลายได้โดยที่ไม่มีใคร⁸ ทั้งนี้เงินทุนเพื่อนำมาใช้จ่ายในการทำงานของปาปารัชชีก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากดารา นักร้อง นักแสดงในต่างประเทศนั้นมักจะระมัดระวังตัวสูงในการใช้ชีวิตส่วนตัวที่นอกเหนือจากเวลาการทำงาน สถานที่ที่จะพบเจอจึงมักเป็นสถานที่ซึ่งให้ความเป็นส่วนตัวได้มากที่สุด เช่น การล่องเรือยอร์ทส่วนตัว การไปพักในโรงแรมระดับห้าดาว การช้อปปิ้งในย่านหรู

⁶ซูซี่ เกิร์ล, "อาชีฟ...ไปไหนไปด้วยจะช่วยแอบถ่าย," กรุงเทพธุรกิจ (8 สิงหาคม 2548):2.

⁷Robert Valdes, "Paparazzi Price," <<http://www.people.howstuffwork.com/paparazzi.4htm>>, 30 มิถุนายน 2548.

⁸Robert Valdes, "Paparazzi Technology," <<http://www.howstuffwork.com/paparazzi.5htm>>, 30 มิถุนายน 2548.

การไปอาบแดดในเกาะส่วนตัว ปาปารัชชีต้องพยายามทุกวิถีทางทั้งการเช่าเรือติดตาม การเช่าห้องพักข้าง ๆ การปลอมตัว หรือแม้กระทั่งการว่าจ้างสายลับเพื่อรายงานความเป็นไปของดาราที่ตนต้องการถ่ายภาพ และการขจัดคู่แข่งที่เป็นปาปารัชชีที่ทีมงานอื่น⁹ ดังนั้นในการปฏิบัติงานแต่ละครั้งปาปารัชชีจะต้องมีการวางแผนการทำงาน เพราะหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นนั่นคือหมายถึงการสูญเสียค่าใช้จ่ายในการติดตามไปโดยไม่ได้อะไรเลย

รอส บรอดแมน (Ross Baughman) ช่างภาพอิสระ (paparazzi) ได้กล่าวถึงเหตุผลในการถ่ายภาพส่วนตัวของบุคคลที่มีชื่อเสียงไว้ว่า ภาพถ่ายของบุคคลที่มีชื่อเสียงในขณะที่กำลังทำกิจกรรมส่วนตัวต่าง ๆ นั้นเป็นสิ่งที่ควรถูกถ่ายไว้ เนื่องจากเป็นภาพที่มีบทบาทสำคัญที่จะแสดงให้เห็นประชาชนได้เห็นถึงการใช้ชีวิตของบุคคลสาธารณะเหล่านั้นที่เหมือนกับคนทั่วไป ตลอดจนเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันในสังคม โดยภาพถ่ายหลายภาพที่ทำเงินอย่างมหาศาลให้กับปาปารัชชีหลายคน อาทิเช่น ภาพกระโปรงเปิดของพระราชินี ภาพชุดว่ายน้ำของเจ้าหญิงที่มีข่าวอื้อฉาวว่าท้อง และภาพของประธานาธิบดีขณะกำลังสิ้นลม¹⁰

ส่วนเทคนิคเฉพาะตัวในการถ่ายภาพของปาปารัชชีส่วนมากนั้นจะเป็นลักษณะของการพรางตัว การแอบตามสถานที่ต่าง ๆ การเข้าปะทะ การสร้างสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย หรือพยายามยั่วยุให้คนที่ต้องการถ่ายภาพให้แสดงอารมณ์ออกมาตามที่ตนต้องการ และการไล่ตามถ่ายภาพให้ทันทั้งจากการขับรถไล่ตามหรือวิ่งตามเพื่อให้ได้มุมในการถ่ายภาพที่ดีที่สุด อาทิเช่น การใช้เฮลิคอปเตอร์เป็นพาหนะในการโรยตัวเข้ามาแอบถ่ายภาพแต่งงานของดาราชื่อดัง ไมเคิล ฟอกซ์ (Michael Fox) และ เทรซี่ โพลแลน (Tracy Pollan) การเข้าปะทะหรือการเผชิญหน้าโดยตรงกับดาราที่ต้องการถ่ายภาพ เช่น ดาราตลกชื่อดัง เอ็ดดี้ เมอร์ฟี (Eddie Murphy) ดาราสาวเมอ (Cher) ดาราชาย แชน เพน (Sean Penn) และดารานางเอกเมอริล สตรีป (Meryl Streep) รวมทั้งบอดีการ์ดของเจ้าชายหลาย ๆ องค์ที่โดนปาปารัชชีรุมถ่ายภาพแบบเผชิญหน้าและตามรังควานอย่างไม่หยุดยั้ง¹¹ นอกจากนี้เทคนิคเฉพาะตัวของรอน กาเลลลา (Ron Galella) ช่างภาพอิสระสมัครเล่น (paparazzi) ที่ใช้ในการไล่ตามถ่ายภาพแจคเกอลีน เคนเนดี โอนาสซิส (Jacqueline Kennedy Onassis) และครอบครัวไปทุกหนทุกแห่ง เช่น รออยู่ที่บ้านพักในนครนิวยอร์ก เมื่อแจ็กก็ไปที่จักรยานในสวนสาธารณะเซ็นทรัลพาร์กก็ซ่อนตัวอยู่หลังพุ่มไม้รอให้

⁹ ซูซี่ เกิร์ล, "อาชีพ...ไปไหนไปด้วยจะช่วยแอบถ่าย," น. 3.

¹⁰ Paul Lester, Photojournalism: An Ethical Approach (Hillsdale, NJ.: Lawrence Erlbaum Associates, Inc. Publishers, 1991), p. 80.

¹¹ Ibid.

เธอที่จักรยานผ่าน เมื่อเธอไปซื้อของ กาเลลลาก็จะอยู่หลังเคาน์เตอร์ หรือเมื่อเธอไปรับประทานอาหารที่ภัตตาคารอาหารจีนก็ซ่อนอยู่หลังราวไม้แขวนเสื้อ¹² กาเลลลาเคยแม้กระทั่งปลอมตัวเป็นกะลาสีชาวกรีกและถ่ายภาพเธอเปลือยกายอาบแดดบนเกาะสกอร์ปิโอซึ่งเป็นเกาะส่วนตัว¹³

นอกจากนี้เครือข่ายที่คอยแจ้งเบาะแสถึงความเป็นไปได้ในการพบกลุ่มเป้าหมายก็ถือเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีส่วนช่วยให้การทำงานของปาปารัชชีเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว เครือข่ายที่ทำงานให้กับปาปารัชชีส่วนใหญ่มักเป็นบุคคลที่รู้ความเป็นไปของดารา ที่คอยแจ้งข่าวสารข้อมูลและสถานที่ที่ปาปารัชชีมีโอกาสที่จะพบเจอดาราและถ่ายรูปเพื่อนำไปขายได้ ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “แหล่งข่าว” นิตยสารฮัลโล (Hello) เคยตีพิมพ์ว่าปาปารัชชีมักยอมจ่ายเงินให้กับข้อมูลจากผู้แจ้งข่าวที่คอยเฝ้าดูบุคคลที่มีชื่อเสียงตามร้านอาหาร ร้านขายของ ร้านทำผม หรือบุคคลที่ทำงานกับดาราก็มักจะรับสินบนจากปาปารัชชีในการขายข่าวของดารานหลายคน¹⁴ ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างปาปารัชชีกับแหล่งข่าวจึงมักเป็นการติดต่อในลักษณะส่วนตัวเนื่องจากแหล่งข่าวโดยทั่วไปมักไม่เปิดเผยตัวตนต่อสาธารณชนว่าตนเองเป็นใครเพราะอาจส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานหรือชื่อเสียงได้ นอกจากนี้ปาปารัชชียังทำงานควบคู่กับนักล่าลายเซ็นดาราดัง ซึ่งหากินโดยการล่าลายเซ็นคนดังตามสถานที่สาธารณะและขายให้กับบรรดาแฟนคลับที่ชื่นชอบดารากา ปาปารัชชีจึงมักยอมจ่ายเงินเพื่อแลกกับข้อมูลของคนดังจากเหล่านักล่าลายเซ็นโดยเฉพาะหากนักล่าลายเซ็นสามารถหยุดคนดังทั้งหลายบนท้องถนนให้ปาปารัชชีสามารถมีโอกาสดึงถ่ายรูปได้โดยง่าย¹⁵

¹²Kenneth Kobre and Julie Levinson, Photojournalism: The Professional Approach, 3rd ed. (Boston: The Focal Press Limited., 1996), p. 276, อ้างถึงใน ชูสิทธิ์ เกษโกวิท, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), น. 110.

¹³Paul Lester, Photojournalism: An Ethical Approach (Hillsdale, NJ.: Lawrence Erlbaum Associates, Inc. Publishers, 1991), p. 78, อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน.

¹⁴กรุงเทพธุรกิจ คอลัมน์จุดประกาย, “ปาปารัชชี,” <http://www.bangkokbiznews.com/2005/06/16/kt_net_w006.php>, 16 มิถุนายน 2548.

¹⁵Robert Valdes, “The Hunt,” <<http://www.people.howstuffwork.com/paparazzi.2htm>>, 30 มิถุนายน 2548.

ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับดาราในต่างประเทศ

สำหรับดาราหรือผู้มีชื่อเสียง (Celebrity) ในต่างประเทศนั้นเป็นบุคคลที่เป็นที่นิยมชื่นชมและอยู่ในความสนใจของบุคคลทั่วโลก การนำภาพชีวิตส่วนตัวของดาราที่มีชื่อเสียงมาเป็นจุดขายนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อวงการบันเทิงและหนังสือพิมพ์ในต่างประเทศที่มีธุรกิจรับซื้อภาพแอบถ่ายอย่างแน่นอน แต่ผลที่ออกมาจะส่งผลกระทบต่อตัวดาราที่ถูกแอบถ่ายไม่มากนักน้อย ขึ้นอยู่กับกระแสความนิยมของผู้อ่าน ซึ่งหากดาราคงคนไหนมีชื่อเสียงที่ดังมากก็เหมือนมีแรงจูงใจมากและเป็นที่ต้องการของตลาดมาก ดังนั้นการที่นิตยสารหรือหนังสือพิมพ์เลือกนำเสนอภาพส่วนตัวของผู้ที่มีชื่อเสียงมากเท่าไร ความนิยมของภาพแอบถ่ายในตลาดก็ยิ่งมากขึ้นตามไปด้วย ย่อมส่งผลให้ตัวดาราคงคนดังกล่าวถูกไล่ตามถ่ายภาพชีวิตส่วนตัวจากเหล่าปาปารัชชีมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งผลจากความนิยมในเรื่องภาพแอบถ่ายและผลตอบแทนที่นับวันยังมีแต่จะเพิ่มขึ้น ดาราหรือผู้มีชื่อเสียงหลายคนเริ่มมีความระมัดระวังในการใช้ชีวิตส่วนตัว ปาปารัชชีหลายกลุ่มจึงเริ่มปรับเปลี่ยนเทคนิคการถ่ายภาพให้มีความแยบยลเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ได้ภาพที่ทันต่อกระแสความต้องการของตลาด

การสร้างสถานการณ์แบบต่าง ๆ อาทิ

- แสร้งทำอุบัติเหตุ กลายเป็นทางเลือกใหม่ในการไล่ตามถ่ายภาพของกลุ่มปาปารัชชี เช่น กรณีการเกิดอุบัติเหตุรถชนของลินเชย์ โลฮาน และสการ์เล็ตต์ โจแฮนส์สันที่รถเบนซ์ของดาราทั้งสองคนถูกรถของช่างภาพคนหนึ่งพุ่งเข้าชนเพื่อที่จะถ่ายภาพ

- การยั่วยุให้โกรธ เช่น ในงานเปิดรอบปฐมทัศน์หนังเรื่อง Bewitched มีช่างภาพคนหนึ่งให้ไซ นิโคล คิดแมน ที่เธอไม่หยุดตะโกนให้ถ่ายภาพตอนเดินพรมแดง เธอขู่ว่าไล่เขา ผลลัพธ์ก็คือช่างภาพรายนี้ได้ภาพนิโคลซึ่งกำลังโกรธสุดเหวี่ยงไป

- การวางแผน คาเมรอน ดิแอช บอกกับนิวยอร์กไทม์ (New York Times) ว่าเธอกับแพนหนุ่ม จัสตินทิมเบอร์เลคกำลังเดินเล่นกับเพื่อนและสุนัขตอนที่ปาปารัชชีขับรถชนเพื่อนของเธอโดยเกือบจะทับสุนัขที่มาด้วย โดยปาปารัชชีได้ถ่ายรูปไปและนำไปขายให้กับแทปลอยด์โดยไม่ได้เล่าเรื่องจริงทั้งหมดจากนั้นก็เอาไปขึ้นข่าวว่า "คาเมรอนและจัสตินเข้าไปช่วยเพื่อน"

- การสร้างเรื่องโกหก ภาพถ่ายของเจนนิเฟอร์ อนิสตันพร้อมกับคำบรรยายว่าเธาราวกับคนกำลังร้องไห้ โดยพาดหัวข่าวว่า "เจนยังคงเจ็บไม่หาย" ซึ่งความเป็นจริงเธอเบื่อนายต่อพฤติกรรมอันก้าวร้าวของปาปารัชชี

- การยุให้โกรธจนร้องไห้ ภาพถ่ายของเจสสิก้า ซิมป์สันขณะกำลังร้องไห้ เจสสิก้าเปิดเผยถึงเหตุผลที่แท้จริงกับนิตยสารคอสโมโพลิแทน (Cosmopolitan) ว่าการที่เธอร้องไห้ในวันนั้นก็เพราะถูกปาปารัชชีไล่ตามและยั่วเย้าเธอ ไม่ได้มีเหตุผลอะไรเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับ

ลามี่ นิก ลาชีย์ ซึ่งเป็นวิธีการที่แทปลอยด์สร้างเรื่องขึ้นจากรูปภาพเก่าและหลอกขายข่าวให้กับผู้อ่าน¹⁶

อย่างไรก็ตามมีการพูดถึงกันอย่างกว้างขวางในวงการบันเทิงต่างประเทศเกี่ยวกับการร่วมมือกันระหว่างดารารหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง (Celebrity) และปาปารัชชี ประชาสัมพันธ์ของนิตยสารโกลบ (Globe Magazine) เคยกล่าวไว้ว่าเหล่าดารานักร้อง นักแสดงหลายคนร่วมมือกับปาปารัชชีในการให้ถ่ายรูปตัวเองให้แล้วส่งไปขายตามนิตยสารแทปลอยด์ (tabloid) เพราะความที่อยากให้ตัวเองเป็นข่าวดัง¹⁷ อาทิเช่น เดวิด เบคแฮม (David Beckham) เคยถูกแฉจากปาปารัชชีบางคนว่า เขาและภรรยาเคยว่าจ้างปาปารัชชีให้ไปแอบถ่ายภาพโดยโทรบอกสถานที่ที่จะไปและต้องการให้ถ่ายในลักษณะของภาพแอบถ่าย ถึงแม้ว่าเรื่องนี้ไม่มีการยืนยันแต่ก็มีคนตั้งข้อสงสัยกันว่าบางทีคนดังกับช่างภาพก็อาจจะตกลงทำธุรกิจส่วนตัวร่วมกันก็เป็นได้¹⁸

กฎหมายต่อต้านปาปารัชชีในต่างประเทศ (Anti-Paparazzi Legislation)

เหตุการณ์การสิ้นพระชนม์จากอุบัติเหตุทางรถยนต์ของเจ้าหญิงไดอาน่าและโดดี อัลฟาเอเดโนนครปารีสประเทศฝรั่งเศสในปี 1997 ที่ผ่านมา ส่งผลให้หลายประเทศทั้งในยุโรปและในสหรัฐอเมริกาเริ่มออกกฎหมายมาต่อต้านการกระทำของเหล่าปาปารัชชีอย่างจริงจัง ดาราและบุคคลที่มีชื่อเสียงหลายคนที่ไม่หวังความจากการไล่ติดตามถ่ายภาพของปาปารัชชี เริ่มสนใจเรียกร้องการถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากยิ่งขึ้น อาทิเช่น ดาราหญิงในวงการบันเทิงฮอลลีวูดคนหนึ่งประกาศตัวเป็นศัตรูกับเหล่าปาปารัชชี คือ รีส วิตเธอร์สปูน (Reese Witherspoon) ดาราที่ตอบโต้กับเหล่าปาปารัชชีอย่างเปิดเผย เธอเคยถูกปาปารัชชีพยายามถ่ายรูปลูกสาวของเธอขณะอยู่ในสวนสนุกซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่สวนสนุกถูกปาปารัชชีทำร้ายร่างกายระหว่างเข้าไปขัดขวาง รีสได้เขียนบทวิจารณ์เรื่องปาปารัชชีที่ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ เดอะ นิวยอร์ก ไทม์ (The New York Times) และร่วมมือกับตำรวจลอสแอนเจลิสสืบสวนอาชญากรรมอันเกิดจากพฤติกรรมก้าวร้าวของช่างภาพเหมือนเช่นที่คาเมรอน ดิเอซ และอัลลี เบอริร์ทำ รีส วิตเธอร์สปูนยังได้กล่าวถึงการทำงานของ

¹⁶มอลลี่ ทริฟฟิน, "ปาปารัชชีทำเกินการไปแล้ว," คอสโมโพลิแทน 9 (พฤศจิกายน 2548):120-121.

¹⁷Siobhan Darrow, "Celebrity photos can mean big money," <<http://www.cnn.com/WORLD/9708/31/diana.paparazzi>>, 31 August 1997.

¹⁸ซูซี่ เกิร์ล, "อาชีพ...ไปไหนไปด้วยจะช่วยแอบถ่าย," น. 3.

ปาปาร์ซี่ชื่อว่า “เดี๋ยวนี้มีนิตยสารที่ไล่ล่าถ่ายคนดังอย่างไม่รู้จักพอ โดยมากเป็นช่างภาพผู้หญิงที่ทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ภาพโดยไม่ใส่ใจว่าจะได้มาอย่างไร”¹⁹

นอกจากนี้ยังมีดารานหลายคนหันมาพึ่งพากฎหมายการต่อต้านการกระทำของปาปาร์ซี่ที่อย่างจริงจัง โดยทำการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิส่วนตัว (Right to Privacy) อาทิเช่น ไมเคิล ดักลาส (Michael Douglas) และแคทเธอริน ซีตา โจนส์ (Katherine Zeta-Jones) ที่ชนะการดำเนินคดีในการฟ้องร้องนิตยสารฮัลโหล (Hello Magazine) และนิตยสารเดอะซัน (The Sun Magazine) ที่ทำการตีพิมพ์ภาพงานแต่งงานของเธอและเขาซึ่งเกิดจากการซื้อภาพจากปาปาร์ซี่อิสระที่ชื่อ รูเพิร์ต ทออป (Rupert Thorpe) ที่แอบลักลอบเข้าไปถ่ายภาพในงานแต่งงาน เหตุผลที่ฟ้องร้องก็เพราะไมเคิล ดักลาสได้ทำการตกลงไว้กับนิตยสารโอเค (OK Magazine) ว่าอนุญาตให้ถ่ายได้เพียงแค่เล่มเดียวเท่านั้น ส่งผลให้ปาปาร์ซี่อิสระคนดังกล่าว นิตยสารฮัลโหล (Hello Magazine) และนิตยสารเดอะซัน (The Sun Magazine) ต้องเสียค่าปรับเป็นจำนวนหลายสิบล้านบาท²⁰

อย่างไรก็ตามจากข่าวการเกิดอุบัติเหตุที่ทำให้ดารานหลายคนได้รับบาดเจ็บอันเกิดจากการกระทำของเหล่าปาปาร์ซี่เป็นแรงผลักดันให้เกิดกฎหมายใหม่ในมลรัฐแคลิฟอร์เนียที่ได้รับการลงนามผ่านอนุมัติร่างกฎหมายจาก อาร์โนลด์ ชวาร์เซเนกเกอร์ อดีตพระเอกซูเปอร์สตาร์ ฮอลลีวูด ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ว่าการรัฐแคลิฟอร์เนียเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2548 ที่ผ่านมา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายจากการกระทำของปาปาร์ซี่สามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้สูงถึง 3 เท่า จากค่าเสียหายจริง และยังเปิดโอกาสให้เจ้าทุกข์หรือโจทก์สามารถฟ้องร้องต่อศาลไม่ให้ปาปาร์ซี่ได้รับเงินค่าชดเชยรูปภาพที่ถ่ายมาได้หากทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรือเดือดร้อน ทั้งนี้นอกจากกฎหมายดังกล่าวจะปกป้องสวัสดิภาพความปลอดภัยของดารา นักร้อง นักแสดง ยังได้ปกป้องประชาชนคนเดินถนนที่อาจพลอยได้รับบาดเจ็บจากการตามไล่ล่าถ่ายภาพของเหล่าปาปาร์ซี่ด้วยเช่นกัน²¹

แนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องปาปาร์ซี่จะสามารถอธิบายให้เห็นถึงภาพรวมของอาชีพปาปาร์ซี่ในต่างประเทศทั้งในเรื่องของที่มา คุณสมบัติของบุคคลที่ประกอบอาชีพเป็นปาปาร์ซี่ ลักษณะการ

¹⁹ฮิลลารี เดอ วีรฟ, “Reese Witherspoon สาวสำเนียงได้กับชีวิตที่ไม่ธรรมดา,” แปลโดย สุธีรา รุณสุวรรณ, แมรี่ แคลร์ (มกราคม 2549):49-50.

²⁰Robert Valdes, “The Laws of Photography,” <<http://www.people.howstuffwork.com/paparazzi.8htm>>, 30 มิถุนายน 2548.

²¹“กฎหมายใหม่ลงโทษปาปารazziหนักถึงกระเป๋าคิว,” มติชนรายวัน (5 ตุลาคม 2548):24.

ทำงาน และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงาน ตลอดจนผลกระทบที่เกิดจากการถ่ายภาพของ ปาปาร์ซซี รวมทั้งกฎหมายที่ต่อต้านการกระทำของปาปาร์ซซี ซึ่งประเด็นต่าง ๆ ของแนวคิดนี้ ผู้ศึกษาจะนำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ผลการวิจัยเกี่ยวกับบุคคลที่ประกอบอาชีพเป็น ปาปาร์ซซีในประเทศไทยซึ่งในที่นี้คือ ช่างภาพประจำที่ทำงานให้กับหนังสือพิมพ์บันเทิงและ นิตยสารบันเทิงที่มีการนำเสนอของภาพแอบถ่ายว่ามีบทบาทหน้าที่ ขอบเขตการทำงานและมี กระบวนการในการทำงานที่แตกต่างจากปาปาร์ซซีในต่างประเทศอย่างไร

ทฤษฎีสื่อสารมวลชนว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม

ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility Theory) ถือเป็นส่วนหนึ่งของ ทฤษฎีบรรทัดฐาน (Normative) ของสื่อสารมวลชน ที่อธิบายบทบาทของสื่อสารมวลชนตามการ เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของสังคม โดยถือเป็นผลพวงที่เกิดขึ้นหลังองค์กรสื่อสารมวลชนมีเสรี ภาพที่จะแสดงความคิดเห็นในตลาดเสรีอย่างเต็มที่ แต่สื่อมวลชนไม่ได้พัฒนาความรับผิดชอบต่อ ให้ เติบโตมาพร้อม ๆ กับเสรีภาพ จึงต้องได้รับมอบหมายให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย กระแส การก่อตัวของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมกำเนิดขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความต้องการ ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของหนังสือพิมพ์ในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาให้ดีขึ้น หลังจาก ได้รับการร้องเรียนข้อกล่าวหาเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์หลายฉบับ

การก่อตัวของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสื่อเริ่มต้นขึ้นในปี ค.ศ. 1974 ในสหรัฐอเมริกา เมื่อคณะกรรมการที่ทำงานเรื่องเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ (Commission on the Freedom of the Press) ได้ทำการทบทวนเรื่องเสรีภาพของสื่อมวลชนและได้มีการจัดทำรายงานเพื่อขอเพิ่มเติม หลักการเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมในการทำงานของสื่อมวลชนเข้าไปด้วยโดยมีข้อปฏิบัติ สำคัญ อาทิ สื่อต้องรายงานเหตุการณ์บนพื้นฐานของความเป็นจริงอย่างละเอียดรอบคอบและ รอบด้าน สื่อต้องเป็นตัวแทนของคนทุกกลุ่ม และสร้างเวทีเพื่อเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นของสาธารณชน เป็นต้น²²

²²กาญจนา โชคเหรียญสุขชัย, ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน (กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2546), น. 87.

กาญจนา แก้วเทพ²³ ได้กล่าวถึงหลักข้อปฏิบัติสำคัญที่สื่อมวลชนที่มีความรับผิดชอบพึงกระทำ เช่น

- จะต้องรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความเป็นจริงอย่างละเอียดรอบด้าน และอย่างที่ได้ตรวจสอบอย่างรอบคอบโดยพิจารณาดูบริบทที่เหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้น
- สื่อมวลชนจะต้องสร้างเวทีแห่งการแสดงและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งเป็นช่องทางที่จะแสดงความคิดเห็นของสาธารณะ
- สื่อมวลชนต้องเป็นภาพตัวแทนของคนทุก ๆ กลุ่มในสังคม และจะต้องนำเสนอเป้าหมาย และคุณค่า ของสังคมอย่างชัดเจน

แม็คควอล (Mcquail)²⁴ ได้ระบุลักษณะสำคัญ ๆ ของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชนดังนี้ คือ

- สื่อมวลชนต้องมีพันธกิจอันพึงปฏิบัติต่อสังคม เจ้าของสื่อควรจะเป็นมหาชน
- ข่าวสารของสื่อจะต้องเป็นเรื่องจริง ถูกต้อง ยุติธรรม ตรงไปตรงมาและสอดคล้องกัน
- สื่อจะต้องทำหน้าที่เป็นเวทีแลกเปลี่ยนทัศนคติอันหลากหลาย
- สื่อควรจะต้องมีเสรีภาพภายใต้การควบคุมตัวเอง
- สื่อจะต้องปฏิบัติงานตามหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานของวิชาชีพ
- ในบางสถานการณ์สังคมอาจจำเป็นต้องเข้าแทรกแซงการทำงานของสื่อเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

แนวความคิดตามทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมเกิดจากการเรียกร้องของสหภาพนักหนังสือพิมพ์แห่งชาติ (National Union of Journalism) ของสหรัฐอเมริกาซึ่งร่วมกันจัดตั้งเป็น "คณะกรรมการว่าด้วยการหนังสือพิมพ์" (Royal Commission on the press) ได้ศึกษาปัญหาการรวมกันของหนังสือพิมพ์ในอังกฤษ ซึ่งในอังกฤษก็มีการจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์ (General Council of Press) โดยมีหน้าที่หาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากคำร้องเรียนต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการสอบสวนแล้วว่ามีความจริงตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้หนังสือพิมพ์ปฏิบัติงานอย่างมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสาธารณชน ซึ่งในประเทศไทยสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยก็ได้กำหนดคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อให้สมาชิกได้ยึดถือปฏิบัติเพื่อเป็นการรักษาไว้เพื่อประโยชน์ของมวลชนและการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

²³กาญจนา แก้วเทพ, สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ Higher Press, 2547), น. 137.

²⁴เรื่องเดียวกัน.

ในขณะที่ กาเบลินซ์ (Gablentz)²⁵ ได้อธิบายถึงทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมอาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภท

- ความรับผิดชอบต่อกฎหมาย (Legal Responsibility) บุคคลจะต้องรับผิดชอบต่อ การกระทำของตนในกรณีที่มีการกระทำนั้นยังความเสียหายต่อบุคคลอื่น

- ความรับผิดชอบต่อศีลธรรม (Moral Responsibility) เกี่ยวกับการมีจิตสำนึกของ บุคคลหรือกลุ่มคนเป็นสำคัญ

- ความรับผิดชอบต่อการเมือง (Political Responsibility) หมายถึงการใช้อำนาจ หน้าที่ทางการเมืองให้อยู่ในทำนองคลองธรรมและบรรลุเป้าหมายสูงสุดคือรักษาและเสริมสร้างผล ประโยชน์ของสาธารณะ (Public Interest)

- ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ต่างกับความรับผิดชอบต่อทาง อื่นตรงที่ว่าเป็นความรับผิดชอบต่อที่มีได้เกิดขึ้น เพราะว่ามีกฎหมายบังคับอยู่อย่างในกรณีของความ รับผิดชอบต่อศีลธรรม แต่เป็นความรับผิดชอบต่อที่เกิดขึ้นตามหลักเหตุผลที่ว่าบุคคลและกลุ่มบุคคล ย่อมเป็นสมาชิกของชุมชน หรือสังคมประเทศอย่างไม่มีทางเลือกเลยได้ จึงจะต้องมีความรับผิด ชอบต่อการกระทำใด ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคมดังกล่าว ความรับผิดชอบต่อสังคมมักเกี่ยว ข้องผูกพันกับการประกอบอาชีพ หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน ของบุคคลทุกคนในสังคมเป็นเรื่อง ยืดหยุ่นละเอียดอ่อนและไม่มีขอบเขตที่จะกำหนดไว้เด่นชัด แน่นนอน จึงเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาอย่าง ลึกซึ้งอย่างน้อยก็ในขอบเขตของแต่ละวิชาชีพ

เมื่อเรามองย้อนดูความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชนประชาธิปไตย ในทางทฤษฎีสื่อ มวลชนประชาธิปไตยเป็นรูปแบบของสื่อมวลชนที่รับผิดชอบต่อสังคมโดยตรง ไม่เพียงแต่จะให้ บริการข่าวสารเท่านั้นแต่จะเข้าไปช่วยเหลือสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาขึ้นในสังคม สื่อมวลชน ประชาธิปไตยยังเป็นสื่อเพื่อสังคมในตัวของมันเอง เพราะจะเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในจุดต่าง ๆ ของสังคมจะดำเนินไปในนามของกลุ่มย่อยต่าง ๆ ในสังคมจะเสนอข่าวที่มีประโยชน์ต่อการธำรง รักษา และพัฒนาสังคมทั้งที่จะเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยให้เจริญก้าวหน้าจนกลายเป็นพลัง ที่สำคัญของสังคม²⁶

²⁵Gablentz, International Encyclopedia of Social Sciences (London: Macmillan, 1968), อ้างถึงใน สมควร กวียะ, การสื่อสารมวลชน : บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ บริษัท อักษรวิพัฒน์ จำกัด, 2545), น. 182-183.

²⁶เรื่องเดียวกัน, น. 149-151.

ดังนั้นสื่อมวลชนจึงควรนำเสนอข่าวเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคม การนำเสนอในส่วนของข้อความ ภาพข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์และนิตยสารก็ควรผ่านการพิจารณาจากบรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าว รวมถึงช่างภาพในอันที่จะนำเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ไม่ใช่มุ่งชูดุ้ยเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น (curiosity) ของผู้อ่านโดยไม่มีความรับผิดชอบต่อผลเสียที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ตกเป็นข่าวหรือผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะทางด้านจิตใจและถ้าเกิดความเสียหายจากการลงข่าว สื่อมวลชนก็ควรจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำนั้นและสื่อมวลชนควรจะมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาไม่ใช่สร้างปัญหาให้เกิดในสังคมเอง²⁷

ทั้งนี้การนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ ของสื่อมวลชนในปัจจุบัน ยังคงขาดเรื่องการคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวรวมถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสังคม ดังนั้น สิ่งที่สื่อมวลชนควรยึดถือเป็นหลักในการรับผิดชอบต่อบุคคลและสังคมดังนี้²⁸

การรักษาแหล่งข่าว สื่อมวลชนต้องปกป้องแหล่งข่าวของตน โดยรักษาคำพูดที่ให้กับแหล่งข่าว เช่น ปกปิดความลับ ไม่เปิดเผยข้อมูลที่แหล่งข่าวไม่ยินดีให้เผยแพร่ และไม่เปิดเผยชื่อแหล่งข่าวแก่ผู้ใดแม้แต่ศาลยุติธรรม เพราะเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่าสื่อมวลชนมีสิทธิและหน้าที่ที่สามารถปกปิดชื่อแหล่งข่าวของตนเองได้ เพื่อปกป้องแหล่งข่าวให้หลุดพ้นจากการคุกคามของฝ่ายตรงข้าม การรับผิดชอบต่อแหล่งข่าวนี้ทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นผลดีต่อส่วนรวม กล่าวคือ สื่อจะสามารถสะท้อนเสาะหาข้อเท็จจริงหรือข้อมูลระดับลึกได้จากแหล่งข่าวเฉพาะของตน

การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การเสนอข่าวที่มุ่งแต่สร้างสีสันความเข้าใจ เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นอย่างเดียว หรือการวิพากษ์วิจารณ์โดยไม่มีข้อเท็จจริงเพียงพอ อาจทำให้บุคคลที่ตกเป็นข่าวได้รับความเสียหาย ทำให้เขาเสื่อมเสียชื่อเสียงและถูกตำหนิว่าเป็นคนไม่ดีนั้นนับเป็นสิ่งที่สื่อมวลชนพึงต้องระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการการละเมิดสิทธิส่วนตัวของบุคคลอื่น ซึ่งอาจนำไปสู่การฟ้องร้องดำเนินคดี และทำให้สื่อมวลชนไม่ได้รับการเชื่อถือ อันเป็นผลเสียหายต่อวิชาชีพได้ บุคคลที่ถูกสื่อมวลชนเสนอเนื้อหาที่ถือเป็นการแทรกแซงสิทธิส่วนบุคคลอยู่

²⁷จินตนา ยศสุนทร, "เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่องปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม," (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2524), น. 417-418.

²⁸สุกานดา วรพันธุ์ และ สมหมาย ปาวิจจัตต์, "ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อมวลชน," ใน เอกสารการสอนชุดวิชา, หน่วยที่ 9-15 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2547), น. 180-181.

เสนอนั้น มักเป็นบุคคลที่ชื่อเสียง เช่น ดารา นักร้อง นางแบบ นางงาม นักกีฬา นักการเมือง และบุคคลที่มีชื่อเสียงในแวดวงต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาที่นำเสนอจะเป็นเรื่องราวชีวิตส่วนตัวที่ไม่มีคุณค่าแก่การรับรู้ของคนอื่น ๆ

ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ ปาปารัชชี่ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อ่าน ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อ 3 ทางพร้อม ๆ กันคือความรับผิดชอบต่อทั้งทางกฎหมาย ความรับผิดชอบต่อศีลธรรม และความรับผิดชอบต่อทางสังคม

ความรับผิดชอบต่อกฎหมาย ปาปารัชชี่จะต้องรับผิดชอบต่อในกฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เท่า ๆ กับที่บุคคลอื่นในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์โฆษณา และผู้สื่อข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการหมิ่นประมาท และการละเมิดอื่น ๆ ดังนั้นปาปารัชชี่จึงควรมีความระมัดระวังในส่วนของคุณลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ รายละเอียดของภาพข่าวที่จะนำเสนอ รวมทั้งข้อมูลหรือถ้อยคำในการบรรยายได้ภาพควรได้รับการคัดเลือกรองคัดเลือกรองอย่างมีหลักเกณฑ์ก่อนนำไปเผยแพร่ เพราะอาจทำให้ปาปารัชชี่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีทางกฎหมายได้

ความรับผิดชอบต่อศีลธรรม ปาปารัชชี่มักถูกมองจากสังคมว่าขาดซึ่งจริยธรรมและศีลธรรมอันดีในการนำเสนอภาพแอบถ่าย และมักถูกวิพากษ์วิจารณ์ในแง่ลบ อาทิเช่น

- ความเหมาะสมในการนำเสนอภาพแอบถ่าย ภาพแอบถ่ายบางภาพอาจส่งผลเสียต่อผู้ตกเป็นข่าวได้ แม้จะเป็นที่สนใจของผู้อ่าน ปาปารัชชี่ควรใช้จิตสำนึกขังน้ำหนักให้ตระหนักรู้สิทธิในการรับรู้ของประชาชนกับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกแอบถ่ายและสังคม
- วิธีการทำงานที่ปาปารัชชี่ใช้ในการแอบถ่ายภาพนอกเหนือจากการแอบถ่ายตามที่สาธารณะ อาทิ การบุกรุกที่ส่วนตัว การดักฟัง การใช้กลโกง หรือวิธีการที่ไม่ยุติธรรมบางอย่าง ย่อมส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

ความรับผิดชอบต่อสังคม ถึงแม้ว่าการนำเสนอภาพแอบถ่ายที่มาจากปาปารัชชี่ในประเทศไทยอาจถูกมองจากสังคมไทยในแง่ลบค่อนข้างลบเพราะเป็นอาชีพที่ยึดเอาหลักการการทำงานมาจากอาชีพปาปารัชชี่ในต่างประเทศ ซึ่งสร้างความเสียหายและส่งผลกระทบต่อบุคคลที่มีชื่อเสียงในการสูญเสียความเป็นส่วนตัว และสร้างความเสื่อมเสียให้แก่ครอบครัวของบุคคลที่ถูกแอบถ่ายภาพ แต่การนำเสนอภาพข่าวดังกล่าวกลับได้รับการ “ยอมรับ” จากคนในสังคมแทนการ “ต่อต้าน” ซึ่งเป็นดัชนีชี้ให้เห็นว่าสังคมเรากำลังยอมรับค่านิยมในการอยากรู้อยากเห็นเรื่องราวของผู้อื่นอย่างขาดจิตสำนึกในลักษณะ “ใจเขาใจเรา” สะท้อนให้เห็นว่าการใช้เหตุผลที่ถูกต้องของคนในสังคมเริ่มลดน้อยลง คนในสังคมส่วนใหญ่ไม่ได้ให้น้ำหนักมากในการตัดสินใจที่จะดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและตั้งงามเท่ากับการตอบสนองความต้องการของตนเองตามอารมณ์ความรู้

สึกและความปรารถนาอยากรู้อยากเห็นในจิตใจโดยละเอียดคนอื่น ๆ หรือสังคมรอบข้างที่ต้องรับผลกระทบในมุมลบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้²⁹

ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การปฏิบัติงานของปาปารัชชีรวดเร็วและได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนักแสดงและนักร้องเป็นจำนวนมาก หนังสือพิมพ์บันเทิงหรือนิตยสารบันเทิงเป็นสื่อมวลชนที่ทรงพลังและเป็นแรงขับเคลื่อนของสังคม สามารถที่จะสร้างจิตสำนึกเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของมวลชนคนหมู่มาก เมื่อมีการนำเสนอข่าวหรือภาพถ่ายของนักแสดง นักร้องหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคมบันเทิงไม่ว่าจะเป็นในแง่ดีหรือไม่ดี แม้จะมีผู้อ่านที่ผู้อ่านเลือกเปิดรับเฉพาะบุคคลหรือเรื่องราวที่ตนสนใจ แต่ในความเป็นจริง ความบ่อยครั้ง ความแปลกใหม่ และความหลากหลายของสื่อก็ส่งผลกระทบต่อความคิดและการตัดสินใจของบุคคลได้เช่นกัน การตีพิมพ์ภาพถ่ายบนหน้าหนังสือพิมพ์บันเทิงหรือนิตยสารบันเทิงก็ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการนำเสนอประเด็นนั้น ๆ เข้าสู่สังคม

ดังนั้นในการนำเสนอเนื้อหาและภาพถ่ายบันเทิง ปาปารัชชีต้องมีความเป็นกลางในเรื่องที่ตนกำลังสืบหาความจริงอยู่ ไม่นำอคติหรือภาพลักษณ์ของนักแสดงและนักร้องที่ตนมีอยู่ในใจมาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจตัดสินพฤติกรรมที่แสดงออกของนักแสดงและนักร้องผู้ตกเป็นข่าว ควรใช้ข้อมูลจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือได้และสามารถพิสูจน์หาความจริงได้ ดังนั้นปาปารัชชีและบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในในการทำงานทั้งในหนังสือพิมพ์บันเทิงและนิตยสารบันเทิง จึงควรมีความรับผิดชอบในการนำเสนอข่าวสารของนักแสดงและนักร้อง คือนำเสนอข่าวที่มีความถูกต้องไม่บิดเบือน มีความครบถ้วนของข้อมูลและมีความเป็นธรรมในการนำเสนอข่าว ในกรณีที่มีการนำเสนอข่าวที่ผิดพลาดและเมื่อพิสูจน์ในภายหลังแล้วว่าข่าวที่เขียนหรือตีพิมพ์ไปไม่ถูกต้องก็ควรมีการแก้ไขข่าว เพื่อสร้างความเข้าใจอันถูกต้องให้ประชาชนและผู้อ่านได้รับทราบต่อไป จากความรับผิดชอบทั้ง 3 ทางดังกล่าว ปาปารัชชีในประเทศไทยที่ผู้ศึกษาเลือกมาศึกษา คือบุคคลซึ่งถือเป็นสื่อสารมวลชนแขนงหนึ่ง จึงควรยึดถือหลักความรับผิดชอบทั้งทางกฎหมาย ทางศีลธรรมและทางสังคม เพื่อนำมาเป็นแนวทางหรือเป็นอุดมคติที่คอยยึดเหนี่ยวจิตใจในการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละครั้ง

²⁹เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, "เสรีภาพสื่อสารมวลชนกับการเคารพสิทธิประชาชน," ใน คนเฝ้าสื่อ: วิพากษ์เพรียกเรียกสื่อไทยให้ปฏิรูป, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ส. เอเซียเพรส 1989 จำกัด, 2543), น. 25.

แนวคิดเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อมวลชน

จริยธรรมวิชาชีพ เป็นหลักปฏิบัติที่ยึดถืออยู่ในแต่ละอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพที่ส่งผลกระทบต่อชีวิต ชื่อเสียง และทรัพย์สินของคนในสังคม ดังเช่น หนังสือพิมพ์บันเทิงและนิตยสารบันเทิง ซึ่งนอกจากจะเป็นธุรกิจที่ต้องคำนึงถึงการกำไรขาดทุนแล้ว ยังต้องปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความเป็นกลางและเป็นธรรม หรือต้องมีจริยธรรมและคุณธรรมในการทำงานของตน เพราะหากหนังสือพิมพ์บันเทิงและนิตยสารบันเทิงปราศจากจริยธรรมแล้ว ก็ยากที่จะทำให้อุตสาหกรรมนี้เติบโต โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่มีความสับสน สลับซับซ้อน บทบาทของหนังสือพิมพ์บันเทิงและนิตยสารบันเทิงก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อประโยชน์สาธารณะชน ดังนั้นจริยธรรมของสื่อมวลชนจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับวิชาชีพหนังสือพิมพ์และนิตยสาร

คำว่า "จริยธรรม" เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง เป็นศัพท์บัญญัติมีความหมายตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Ethics, Ethicality, Ethical Rules, Morals และ Morality มีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมซึ่งมีทั้งคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันดังนี้

สุกัญญา สุตบรรทัด³⁰ ระบุว่า จริยธรรมหมายถึงปรัชญาหรือระบบที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยศีลธรรม เป็นหลักประพฤติปฏิบัติของคนในสังคมใดสังคมหนึ่ง กล่าวโดยทั่วไปจริยธรรมเป็นทฤษฎีหรือหลักเกี่ยวกับความประพฤติปฏิบัติของคนว่าดีหรือไม่ดี เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับความสมัครใจว่าจะทำหรือไม่ก็ได้

สำหรับนักสื่อสารมวลชนแล้ว แม้จริยธรรมจะมีความสำคัญยิ่ง แต่การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีจริยธรรมของสื่อมวลชนขึ้นอยู่กับว่า มีเสรีภาพหรือไม่เป็นประการสำคัญ เพราะเสรีภาพทำให้มนุษย์สามารถรับผิดชอบต่อตัวเอง และการรับผิดชอบต่อตัวเองทำให้รับผิดชอบต่อคนอื่นด้วย

พิศิษฐ์ ขวาลารวัช กล่าวว่ จริยธรรมของนักสื่อสารมวลชนหรือของสื่อมวลชน หมายถึงความประพฤติที่รักษาความถูกต้องที่มีกฎเกณฑ์ของสื่อมวลชนตามแต่ละประเภทของงานซึ่งต่างฝ่ายต่างมีจริยธรรมของตนเอง จริยธรรมเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมของผู้ประกอบอาชีพนี้ ที่ช่วยกันสร้างข้อบังคับให้สมาชิกประพฤติปฏิบัติด้วยความสมัครใจที่จะร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ได้วางไว้เป็นบรรทัดฐาน หรืออีกนัยหนึ่งคือการชี้แนะวางแนวทางให้สื่อมวลชนกระทำในสิ่งที่สมควรกระทำอย่างยิ่งตามข้อบังคับทางจริยธรรมแต่ไม่ใช่กฎหมายแต่

³⁰ สุกัญญา สุตบรรทัด และคณะ, กรณีศึกษาเพื่อการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสื่อมวลชนไทย (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537), น. 1.

อย่างไร ไม่มีบทลงโทษเหมือนกฎหมาย แต่เป็นฐานทางความคิดที่สมาชิกให้สัตยาบรณร่วมกัน มีแต่แนวปฏิบัติ ไม่มีบทบังคับเหมือนกับกฎเกณฑ์ของบ้านเมือง จึงถือว่าเป็นความคิดที่อยู่สูงกว่ากฎหมาย กล่าวคือหากมีการฝ่าฝืนข้อบังคับทางจริยธรรมที่ให้สัตยาบรณไว้กับสังคม หากต่อไปภาคหน้า ผู้ประกอบวิชาชีพไม่รักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้จะถูกลงโทษด้วยความเสื่อมศรัทธาจากสังคม³¹

ประมะ สตะเวทิน ได้กล่าวถึงหลักในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนอย่างมีจริยธรรมไว้ว่า สื่อมวลชนที่มีความรับผิดชอบต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีจริยธรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพสื่อมวลชน การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ การมีหรือไม่มีจริยธรรม จึงก่อให้เกิดผลแก่นักสื่อสารมวลชนเอง ใครปฏิบัติตามก็ได้รับความเชื่อถือ เลื่อมใส ยกย่อง มีความรับผิดชอบ ใครไม่ปฏิบัติตามก็ได้รับความรังเกียจ ดูแคลน ไม่เป็นที่ศรัทธาของประชาชนและไม่มีความรับผิดชอบ แต่กระนั้นก็ตาม เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อทั้งบุคคลและสังคม ดังนั้นวิชาชีพสื่อมวลชนจะเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับ และได้รับการยกย่องจากคนในสังคมว่าเป็นอาชีพมีเกียรติ มีความรับผิดชอบต่อสังคมสมควรได้รับการปกป้อง และสนับสนุนในเรื่องเสรีภาพก็ต่อเมื่อนักสื่อสารมวลชนโดยรวมมี จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอย่างเคร่งครัด³²

การควบคุมสื่อมวลชนโดยใช้หลักจริยธรรมนั้น ถือเป็นการควบคุมในระดับที่สื่อมวลชนควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่กันเอง โดยแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบดังนี้ คือ การควบคุมโดยจรรยาบรรณ และการควบคุมโดยองค์กรวิชาชีพ การควบคุมดังกล่าวข้างต้นมีระดับความเข้มข้นแตกต่างกัน กล่าวคือบางสื่ออาจมีทั้งการกำหนดเป็นมาตรฐานควบคุมโดยจรรยาบรรณ และมีการรวมกลุ่มเป็นองค์กรวิชาชีพที่มีเจตนารมณ์ควบคุมสมาชิกให้ปฏิบัติตามอุดมการณ์ บางสื่อมีการกำหนดจรรยาบรรณเป็นแนวทางปฏิบัติหน้าที่ แต่การรวมกลุ่มนั้นเป็นการร่วมมือกันทำกิจกรรมเฉพาะหมู่สมาชิกเท่านั้น ไม่มีจุดมุ่งหมายเพื่อควบคุมกันอย่างจริงจัง ขณะที่บางสื่อมีการรวมกลุ่มเป็นองค์กรวิชาชีพ แต่ไม่ได้มีการกำหนดจรรยาบรรณให้เป็นแนวทางปฏิบัติหรือใช้เป็นเครื่องมือกำกับควบคุมกันแต่อย่างใด

ดังนั้น จริยธรรมของนักสื่อสารมวลชนซึ่งรวมถึงปาปาร์ซี่และบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการทำงานของปาปาร์ซี่ในการศึกษาคั้งนี้ จึงหมายถึง ความประพฤติที่ถูกต้อง ความถูกต้อง

³¹พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช, กฎหมายและจริยธรรมสื่อมวลชน, พิมพ์ครั้งที่ 13 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โกสินทร์, 2547), น. 374.

³²ประมะ สตะเวทิน, การสื่อสารมวลชน: กระบวนการ และทฤษฎี (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2539), น. 204.

ความมีกฎเกณฑ์ที่สื่อมวลชนจะต้องยึดถือปฏิบัติด้วยความสมัครใจ ตามข้อบังคับทางจริยธรรมขององค์กรต่าง ๆ

หลักจริยธรรมสำหรับช่างภาพ

การถ่ายภาพเพื่อใช้ในงานด้านวารสารศาสตร์เป็นงานที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงแต่ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยตรง ทำให้ช่างภาพต้องเผชิญกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอยู่เป็นประจำเพราะเมื่อถึงที่เกิดเหตุก็ต้องรีบถ่ายภาพ คือ เล็งกล้อง ปรับระยะชัด และกดชัตเตอร์ แล้วรวบรวมข้อมูลสำหรับเขียนคำอธิบายภาพ และไปถ่ายที่อื่นต่อ การกระทำเช่นนี้มีเรื่องเกี่ยวข้องกับจริยธรรมที่ช่างภาพต้องคำนึงถึงอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเขียนคำอธิบายภาพ หรือการคัดเลือกภาพลงตีพิมพ์³³

ทั้งนี้สมาคมช่างภาพหนังสือพิมพ์แห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (The National Press Photographers Association) ซึ่งเป็นองค์กรทางวิชาชีพด้านนี้ได้สร้างกฎเกณฑ์เพื่อความก้าวหน้าของวงการถ่ายภาพวารสารศาสตร์ โดยให้ความสำคัญและมุ่งหวังเพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก จึงมุ่งหวังให้ช่างภาพหนังสือพิมพ์มีสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงความเป็นจริงและมีสิทธิในการแจ้งข่าวสารอย่างถูกต้อง สมาคมแห่งนี้เชื่อว่าการรายงานข่าวนั้นยังไม่ครบถ้วน ถ้าไม่มีภาพข่าวประกอบด้วย ภาพเหล่านั้นล้วนเป็นองค์ประกอบที่ทำให้สาธารณชนทราบข่าวสารอย่างสมบูรณ์ขึ้น กล่าวคือช่วยทำหน้าที่รายงานข่าวให้สมบูรณ์ขึ้น ช่วยให้สังคมรู้ว่ามิอะไรเกิดขึ้นบ้าง ซึ่งช่างภาพหนังสือพิมพ์ควรสร้างมาตรฐานทางจริยธรรมให้สูงเพื่อผลประโยชน์ต่อสาธารณชน และในที่สุดสมาคมนี้ได้กำหนดหลักการทางจริยธรรม เพื่อให้สมาชิกยึดถือปฏิบัติ ไว้ดังนี้³⁴

1. วิชาการถ่ายภาพทางวารสารศาสตร์เป็นทั้งวิทยาศาสตร์ และศิลปะ เป็นวิชาชีพที่มีความสูงส่ง เป็นศาสตร์ชั้นสูงที่บุคคลในวงวิชาชีพนี้ควรภูมิใจ
2. ช่างภาพวารสารศาสตร์ต่างจากวิชาชีพอื่น ตรงที่สามารถให้บริการและประโยชน์แก่สาธารณชนได้ ดังนั้นจึงควรรักษาจริยธรรมของช่างภาพหนังสือพิมพ์เอาไว้เพราะแม้ช่างภาพ

³³ ชูสิทธิ์ เกษโกวิท, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), น. 117.

³⁴ J. Black, B. Steele and R. Barney, Doing Ethics in Journalism, 2nd ed. (Massachusetts: A Division of Paramount Publishing, 1995), pp. 11-12.

สามารถหารายได้จากอาชีพนี้ได้แต่ก็ไม่ควรเป็นไปในลักษณะตะกตะ มักมากในทรัพย์ และผลประโยชน์ทางลบ

3. เป็นหน้าที่ของช่างภาพที่ต้องยึดถือความเป็นจริง ความเป็นกลาง และความยุติธรรม
4. ต้องไม่บิดเบือนความเป็นจริง การตัดต่อภาพถือเป็นการผิดจริยธรรมอย่างยิ่ง
5. เป็นหน้าที่ที่ต้องช่วยเหลือสนับสนุนสมาชิกในวิชาชีพ ทั้งในระดับบุคคลและส่วนรวม โดยการรักษาคุณภาพของข่าว และพัฒนาการทำงานและผลงานให้สูงขึ้นอยู่เสมอ
6. รักษาเสรีภาพของความเป็นช่างภาพหนังสือพิมพ์ พร้อมทั้งขยายเสรีภาพให้ผู้สื่อข่าวและนักสื่อสารมวลชน
7. อุดมการณ์ในการประกอบอาชีพนี้ คือต้องมีความทะเยอทะยาน แต่ก็ต้องมีความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้เป็นตัวตัดสินความถูกต้อง แม้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นช่างภาพต้องรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่เพื่อที่ว่าจะได้ยกระดับอุดมการณ์ให้สูงขึ้น
8. ไม่มีหลักจริยธรรมข้อใดที่สามารถใช้ตัดสินได้ทุกสถานการณ์ ดังนั้นสามัญสำนึกและการตัดสินใจที่ดี คือข้อกำหนดที่ใช้ประโยชน์กับหลักการทางจริยธรรมได้

ชูลีพร เกษโกวิท ได้กล่าวถึงหลักจริยธรรมสำหรับช่างภาพเพื่อยึดเป็นแนวทางปฏิบัติในการทำงานไว้ว่า การถ่ายภาพโดยไม่ระมัดระวังจนทำให้ชับเจคและผู้เกี่ยวข้องเดือดร้อนอันเนื่องมาจากการละเมิดทางด้านจริยธรรม มักทำให้ช่างภาพและบรรณาธิการถูกดำเนินหรือโดนวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงอยู่เสมอ ดังนั้นเมื่อเผชิญกับปัญหาทางจริยธรรม ช่างภาพวารสารศาสตร์จึงควรปฏิบัติดังนี้³⁵

1. ตรวจสอบความลับของตัวเอง

เมื่อเห็นเหตุการณ์และไม่แน่ใจว่าถ้าถ่ายและนำไปตีพิมพ์แล้วจะเกิดอะไรขึ้น ช่างภาพควรตรวจสอบปฏิกิริยาที่เกิดจากความกลัวและความลับของตัวเอง คือถ้ากลัวหรือลังเลมากก็ไม่ควรถ่าย เพราะถ้าถ่ายแล้วส่งไปให้บรรณาธิการก็เป็นไปได้ว่าบรรณาธิการอาจจะตีพิมพ์ภาพที่ถ่ายมาด้วยความไม่แน่ใจนั้น

2. ตรวจสอบอคติของตัวเอง

ช่างภาพควรตรวจสอบอคติหรือแรงจูงใจของตัวเองโดยละเอียด เช่น ทำไมเราจึงถ่ายหรือไม่ถ่ายเหตุการณ์บางอย่าง ทำไมจึงถ่ายหรือไม่ถ่ายภาพใครเป็นประจำ จนทำให้เหตุการณ์บางอย่างหรือใครบางคนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมขาดหายไปจากการรายงานข่าวด้วยภาพของเรา หรือใครบางคนถูกนำเสนอเป็นประจำโดยไม่จำเป็น

³⁵ชูลีพร เกษโกวิท, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์, น. 117.

3. ตอบคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ

ถ้าเป็นมืออาชีพคนอื่นเขาจะทำอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น?

อะไรคือมาตรฐานของวิชาชีพ?

การกระทำเช่นนี้ถูกหรือผิด? (เหตุผลที่ว่า "คนอื่นเขาทำกันทุกคน" ไม่ได้หมายความว่าเราต้องทำ)

ถามตัวเองว่า ภาพนั้นมีประโยชน์ต่อคนจำนวนมากหรือไม่?

ผู้คนมีปฏิกิริยาอย่างไร?

ปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นจะเป็นไปในทางลบหรือไม่? และรุนแรงแค่ไหน?

ถ้าตอบคำถามต่าง ๆ แล้วสรุปได้ว่าภาพมีความสำคัญ ผู้คนในสังคมควรรับรู้ ก็ควรถามต่อไปอีกว่า จะมีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเจ็บปวดจากภาพนั้นหรือไม่ ถ้ามีคนนั้นคือใคร และเราจะรู้สึกอย่างไรถ้าคนในภาพนั้นเป็นตัวเราหรือพ่อ-แม่พี่-น้องของเรา

4. ต้องจำไว้ว่าสิทธิส่วนบุคคลเป็นปฏิปักษ์กับความอยากรู้อยากเห็นของสังคม

การตัดสินใจว่าจะถ่ายภาพเหตุการณ์นั้นหรือไม่ ช่างภาพต้องตัดสินใจว่าตัวเองมีคุณค่ามากพอที่จะถ่ายและตีพิมพ์หรือไม่ โดยต้องจำไว้ว่าความอยากรู้อยากเห็นของสังคมนั้นตรงกันข้ามหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อสิทธิส่วนบุคคล เพราะช่างภาพเป็นได้ทั้งผู้สร้างและผู้ป้องกันปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมเป็นด้านแรก และอย่าลืมว่าท้ายที่สุดแล้ว ชื่อของช่างภาพอาจถูกตีพิมพ์อยู่ได้ภาพ

ในขณะที่ Black, Steele and Barney ยังได้ระบุถึงคำถามที่ช่างภาพหนังสือพิมพ์ควรใช้ถามตัวเองก่อนที่จะถ่ายภาพทุกครั้ง เพื่อเป็นการรักษาคุณภาพของภาพถ่ายเชิงวารสารศาสตร์และป้องกันผลกระทบในทางลบที่อาจเกิดขึ้นได้ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจเชิงจริยธรรม ช่างภาพจึงควรถามตัวเองดังนี้³⁶

1. กำลังละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นหรือไม่ ถ้าจำเป็นต้องละเมิดมีเหตุผลที่เหมาะสมอย่างไร
2. เป็นช่วงเวลาที่จะเจ็บปวดหรือทรมานของคนอื่นหรือไม่ ช่างภาพควรเสนอให้ผู้อ่านได้เห็นภาพเหล่านั้นหรือไม่
3. ภาพนี้บอกเรื่องราวที่ช่างภาพต้องการสื่อออกไปหรือไม่ มีภาพอื่นที่เหมาะสมมากกว่าหรือไม่
4. การถ่ายภาพนั้นอยู่ในระยะใกล้จนผู้คนที่ตกเป็นเหยื่อของช่างภาพหรือไม่
5. ตัดสินใจถ่ายภาพด้วยความเมตตา และมีความรู้สึกร่วมกับความรู้สึกของผู้อื่นหรือไม่

³⁶J. Black, B. Steele and R. Barney, op. cit., footnote 34, p. 156.

อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจในวิชาชีพหนังสือพิมพ์เป็นการตัดสินใจที่มีลักษณะเฉพาะตัว คือ การตัดสินใจส่วนมากใช้ความรวดเร็วและทำในระยะเวลาอันสั้น เป็นการตัดสินใจแบบวันต่อวัน เนื่องจากธุรกิจหนังสือพิมพ์เป็นงานที่ต้องแข่งกับเวลา มีการแข่งขันสูงในเรื่องความรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์เพราะฉะนั้นจึงค่อนข้างน่าเป็นห่วงว่าการตัดสินใจนั้นอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้อ่านได้ เนื่องจากอาจขาดการพินิจพิเคราะห์หรือพิจารณาอย่างรอบคอบก่อน และระหว่างตัดสินใจ³⁷ ดังนั้นการตัดสินใจโดยใช้ความจริงและรอบคอบในงานสื่อมวลชนจำเป็นต้องมีกรอบความคิดที่มีเหตุอันเหมาะสมกับบรรทัดฐาน เป็นการตัดสินใจโดยอยู่บนพื้นฐานของความมีจริยธรรมเป็นหลักที่ยึดปฏิบัติ

สำหรับช่างภาพหนังสือพิมพ์และช่างภาพนิตยสาร ผู้ซึ่งมีหน้าที่รายงานข่าวด้วยภาพนั้น ถือว่าเป็นผู้สื่อข่าวประเภทหนึ่งด้วย ดังนั้น จึงต้องปฏิบัติตามจริยธรรมและจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์ด้วยดังนี้

จริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์

คณะกรรมการบริหารของสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยโดยมีมติให้กำหนดจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ไว้ ในการประชุมครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2510 มีเนื้อความดังต่อไปนี้³⁸

1. ความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์อันชอบธรรมของปัจเจกชน สถาบันประเทศชาติ ศาสนา และราชบัลลังก์ ตงกับหลักธรรมในพุทธศาสนาก็คือ "กัจจัญญาน"
2. ความมีเสรี ได้แก่ เสรีภาพที่มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกำกับตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ "ปรารธนา" หรือ "ธรรมาธิปไตย"
3. ความเป็นไท ได้แก่ ความไม่เป็นทาสของใคร ทั้งกายและจิตใจจะโดยอามิสสินจ้างอื่นใด ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ ความไม่ตกเป็นทาสของ "อกุศลมูล"

³⁷ทองอินทร์ วงศ์โสธร, ดาวร ช่วยประสิทธิ์ และทัศนีย์ จัททร, "การตัดสินใจในงานนิเทศศาสตร์," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพนิเทศศาสตร์, หน่วยที่ 5 (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533), น. 264.

³⁸ชวรัตน์ เชิดชัย, ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, 2527), น. 142-143.

4. ความจริงใจ ได้แก่ ความไม่มีเจตนาบิดเบือน ผิดพลาดต้องรีบแก้ไขตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ "สังขะ"

5. ความเที่ยงธรรม ได้แก่ ความไม่ลำเอียง หรือความไม่เข้าใครออกใคร ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ ความไม่มีอคติ 4 ประการ หมายถึง จันตคติ ลำเอียงเพราะรัก โทสคติ ลำเอียงเพราะชัง ลำเอียงเพราะหลง และภยากติ ลำเอียงเพราะกลัว

6. ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ได้แก่ การปฏิบัติอันดีงาม ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ "สุปฏิปัตติ"

7. ความมีมารยาท ได้แก่ การใช้ภาษาและภาพที่หยาบโลน และลามกอนาจาร หรือ ส่อไปในทางดั่งกล่าว ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ "ใสเจยยะ" หรือ "อาจารย์สมบัติ"

ประกาศไว้ ณ วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2510

จรรยาบรรณนักหนังสือพิมพ์

จรรยาบรรณนักหนังสือพิมพ์ที่ประกาศเป็นทางการเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2519³⁹ โดยสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยมีความพยายามที่จะสร้างหลักปฏิบัติในการควบคุมตนเองของนักข่าว มีเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมและรักษาไว้ ซึ่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์เป็นภารกิจอันมีความสำคัญเหนืออื่นใดสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

2. การเสนอข่าว ภาพ หรือการแสดงความคิดเห็นต้องเป็นไปด้วยความสุภาพ สุจริต ปราศจากความมุ่งหวังในประโยชน์ส่วนตนหรืออามิสสินจ้างใด ๆ

3. การเสนอข่าวต้องเสนอแต่ความเป็นจริง พึงละเว้นการต่อเติมเสริมแต่ง หากปรากฏว่าข่าวใด ไม่ตรงต่อความเป็นจริงต้องรีบแก้ไขโดยเร็ว

4. การที่จะให้ได้ข่าว ภาพ หรือข้อมูลอย่างใด ๆ ต้องใช้วิธีการที่สุภาพและซื่อสัตย์

5. ต้องเคารพต่อความไว้วางใจที่ได้รับมอบหมาย จากการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพของตน

6. ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยถือเอาประโยชน์ เป็นสำคัญ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน หรือหมุ่คณะโดยมิชอบ

7. ต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการบั่นทอนเกียรติคุณของวิชาชีพ หรือความสามัคคีของเพื่อนร่วมวิชาชีพ

³⁹เรื่องเดียวกัน, น. 140-141.

ข้อที่นำสังเกตสำหรับจรรยาบรรณหนังสือพิมพ์ก็คือนักหนังสือพิมพ์ทุกคนไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามหรือเกรงกลัวแต่อย่างใด เพราะจรรยาบรรณเป็นเพียงประกาศเจตนารมณ์ หรือคำปฏิญาณของนักหนังสือพิมพ์ว่าจะทำอย่างนั้น งดเว้นไม่ทำอย่างนั้น มิใช่กฎหมายที่มีบทกำหนดไว้ หากจะมีหนังสือพิมพ์ใดละเมิดก็ย่อมกระทำได้ จรรยาบรรณจะมีผลในทางปฏิบัติมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ “ความสำนึก” ของนักหนังสือพิมพ์แต่ละคนว่าจะซื่อสัตย์สุจริต และจริงใจต่อวิชาชีพของตนมากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้ยังมีข้อปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์สำหรับช่างภาพโดยเฉพาะดังต่อไปนี้

1. ห้ามถ่ายรูป และห้ามหนังสือพิมพ์ นิตยสารลงรูปเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด หรือลงข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือในทางพิจารณาคดีของศาล ซึ่งอาจจะทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว หรือชื่อสกุลของเด็กหรือเยาวชน (ยกเว้นกรณีที่ต้องกระทำ เพื่อประโยชน์ของทางราชการ) (บัญญัติไว้ในมาตรา 57 แห่ง พ.ร.บ. พิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494)

2. ห้ามถ่ายรูปในศาลเด็ก และเยาวชน (มาตรา 39 และมาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 บัญญัติให้การพิจารณาและอ่านคำพิพากษาระงับโดยลับ)

3. ห้ามถ่ายรูปในห้องพิจารณาคดีของศาล(อาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคความแพ่ง พ.ศ. 2477)

4. ห้ามถ่ายภาพที่เข้าลักษณะดังต่อไปนี้ บนสถานีตำรวจทั่วราชอาณาจักร

4.1 ภาพผู้ต้องหา เพราะไม่แน่ใจว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดจริง อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลนั้น และทำให้พยานที่ตัวผู้ต้องหาได้สะดวกเพราะได้เห็นภาพจากหนังสือพิมพ์ก่อนที่ตัว ทำให้เสียความยุติธรรม (คำสั่งกรมตำรวจ ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2515)

4.2 ภาพพยาน เพราะทำให้ผู้ร้ายและที่เกี่ยวข้องกับผู้ร้ายรู้ว่าใครเข้าเป็นพยานจะพยายามทำร้ายข่มขู่ อาฆาตมาดร้าย หรือ “เก็บ” ตัวพยานเสีย ทำให้คนไม่กล้าเข้าเป็นพยาน (คำสั่งกรมตำรวจ ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2515)

5. ห้ามหนังสือพิมพ์เผยแพร่ภาพผู้หญิง (ทั้งเด็กและผู้ใหญ่) ที่เคราะห์ร้ายถูกข่มขืน เพราะทำให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงซ้ำเติมเข้าไปอีก (คำสั่งอธิบดีกรมตำรวจซึ่งเป็นเจ้าพนักงานประจำกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515)

6. ห้ามหนังสือพิมพ์โฆษณาภาพ อันอาจจะขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน (ภาพลามกอนาจาร) หรือเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา หรือ พระราชบัญญัติปรามการทำให้

แพร่หลายและคำวัสดุอันลามกภาพที่เข้าข่ายลักษณะลามกอนาจารหรือไม่ ศาลพิจารณาดังเจตนาของผู้พิมพ์โฆษณาเป็นหลักเจตนานี้จะปรากฏชัดในคำบรรยายภาพ (caption) ฉะนั้นแม้ภาพที่ศาลพิจารณาว่าไม่ลามกอนาจาร แต่ถ้าภาพนั้นไปประกอบเรื่องอ่านเล่น (นวนิยาย) ที่หยาบโลน ก็เข้าลักษณะเป็นการขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนได้ ซึ่งถือเป็นการกระทำผิดทางอาญา

7. ห้ามพิมพ์โฆษณาที่มีความหมายกระทบกระเทือนความมั่นคง หรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร หรือเป็นการก่อกวนความสงบเรียบร้อยของประชาชน (มาตรา 9 แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2495)

ควรงดเว้นการพิมพ์โฆษณาที่มีความหมายอันเป็นการหมิ่นประมาทบุคคล หรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคลใด ๆ (มาตรา 91 แห่ง พ.ร.บ. การพิมพ์ พ.ศ. 2484)

เนื่องจากคดีดังกล่าวเป็นคดีอาญาส่วนบุคคล ซึ่งยอมความกันได้ ดังนั้นเมื่อผู้เสียหายได้ขอร้องให้หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ที่ลงภาพหมิ่นประมาทหรือภาพละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแก่ข่าวให้ตน และหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารนั้นได้ปฏิบัติตามโดยครบถ้วนแล้ว สิทธิของผู้เสียหายในการฟ้องร้องหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารนั้นย่อมหมดไป คือจะกลับมาฟ้องร้องอีกไม่ได้

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานวารสารศาสตร์

งานทางวารสารศาสตร์เป็นงานที่ต้องรีบเร่งกับเวลาเพราะส่วนใหญ่มีเส้นตาย (dead line) เป็นตัวกำหนด และความพยายามในการทำให้ทันเส้นตายนี้เอง ทำให้บางครั้งผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งช่างภาพไม่มีเวลาในการตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของภาพที่ตีพิมพ์ ผลของความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากความรีบเร่งที่วงการวารสารศาสตร์ต้องเผชิญอยู่คือถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งที่ต้องชดใช้ค่าเสียหายหรืออาจต้องแก้ข่าวและขอขมาต่อผู้เสียหายตามแต่จะตกลงกัน ที่เป็นคดีอาญามีน้อย เพราะส่วนใหญ่มักประนีประนอมยอมความกันมากกว่า ซึ่งกฎหมายที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับงานด้านวารสารศาสตร์ส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องราวของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และการหมิ่นประมาท รวมถึงการละเมิดลิขสิทธิ์⁴⁰

โดยปกติการดำเนินงานแสวงหาข่าวสาร ภาพ และการเสนอข่าวต่อสาธารณชนเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนโดยตรงอยู่แล้ว แต่ลักษณะการดำเนินงานของอาชีพปาปารัซซีในประเทศไทย

⁴⁰ชวลีพร เกษโกวิท, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์, น. 105.

นั้นค่อนข้างเป็นลักษณะที่เจาะลึกเกินไป จนอาจเกิดการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของคุณคนที่ตกเป็นข่าวได้ตลอดเวลา ซึ่งอาจส่งผลทำให้เกิดการฟ้องร้องกันต่อศาลได้ ทั้งนี้บุคคลดังกล่าวที่ถูกปาปารazziที่ละเมิดก็คือบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ประชาชนให้ความสนใจในฐานะบุคคลของประชาชนที่เรียกว่า "บุคคลสาธารณะ" (Public Figure) ซึ่งในทางกฎหมายถือได้ว่าจะได้รับการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวน้อยกว่าบุคคลทั่วไป

นอกจากนี้การทำงานของปาปารazziในประเทศไทยปัจจุบันได้ถูกร้องเรียนจากนักแสดง นักร้อง รวมทั้งบุคคลที่มีชื่อเสียงในแวดวงบันเทิงว่าถูกนำเสนองานเรื่องส่วนตัวจากการถูกแอบถ่ายภาพขณะที่ใช้ชีวิตส่วนตัวตามสถานที่สาธารณะต่าง ๆ แล้วนำไปเผยแพร่ผ่านทางสื่อมวลชนและทางอินเทอร์เน็ต จนได้รับความอับอายเดือดร้อนใจ ทำให้สิทธิประเภทหนึ่งที่ต่างประเทศให้ความสำคัญและคุ้มครองมานานถูกหยิบยกขึ้นมาพูดถึงอย่างมากในสังคมไทยปัจจุบัน คือ สิทธิในความเป็นส่วนตัว

สิทธิในความเป็นส่วนตัว (Right to Privacy) เป็นสิทธิของบุคคลที่จะอยู่โดยลำพัง (to be let alone) โดยปลอดจากการแทรกแซงหรือถือเอาหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ในเรื่องส่วนตัวหรือกิจกรรมส่วนตัวโดยแท้จริงของเขาหรือการนำข้อเท็จจริงส่วนตัวของเขาไปเผยแพร่แก่บุคคลหรือต่อสาธารณชน อันทำให้เดือดร้อนรำคาญ อับอาย หรือทุกข์मानใจ รวมถึงการเข้าถือเอาชื่อหรือภาพของเขาไปใช้เพื่อประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยมิได้รับความยินยอมของเขา⁴¹

สำหรับในประเทศไทยนั้น ไม่มีกฎหมายบัญญัติรับรองสิทธิในชีวิตส่วนตัวไว้โดยเฉพาะเหมือนต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาที่ได้ให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนไว้อย่างกว้างขวาง การพิจารณาในเรื่องภาพแอบถ่ายจำเป็นต้องพิจารณาจากหลักกฎหมายทั่วไป ตามประมวลกฎหมายอาญาหรือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในเรื่องการละเมิดประกอบกับความตื่นตัวในเรื่องการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวในประเทศไทยยังมีไม่มากนัก ดังนั้นคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวถึงสิทธิในชีวิตส่วนตัวโดยตรงจึงยังไม่ปรากฏ⁴²

⁴¹ กุลพล พลวัน, "เสรีภาพของสื่อมวลชนในการแสวงหาข่าวสารกับความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่นและต่อความมั่นคงของชาติ," ใน เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน, หน่วยที่ 8-15 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529), น. 615.

⁴² เรื่องเดียวกัน, น. 617.

ทั้งนี้การฟ้องร้องคดีโดยบุคคลสาธารณะนี้นับว่าน่าเห็นใจอย่างยิ่ง แม้อาจถูกติดตามเรื่องส่วนตัวมากกว่าบุคคลทั่วไป แต่ในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง หากมีการรุกร้าเรื่องส่วนตัวมากเกินไป อันทำให้เขาไม่สามารถใช้ชีวิตตามปกติสุขได้เหมือนบุคคลทั่วไป ก็จะมีผลกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเขาอย่างร้ายแรง ดังนั้นในทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมจึงควรต้องให้ความคุ้มครองแก่บุคคลสาธารณะไว้ด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติการคุ้มครองสิทธิในชีวิตส่วนบุคคลไว้ และห้ามมีการละเมิด กล่าวคือ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือโฆษณาแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชนอันเป็นการละเมิด หรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน (มาตรา 34) และแม้แต่จะเข้าไปสัมภาษณ์หรือเสนอข่าวในเคสสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือเป็นการรบกวนการครอบครองเคสสถานโดยปกติสุขก็ไม่อาจกระทำได้ (มาตรา 35)⁴³

การดำเนินคดีทางกฎหมายในกรณีมีการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวนั้น ถ้าผู้กระทำผิดทำการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวผ่านสื่อมวลชน เช่น การนำเรื่องส่วนตัวมาเผยแพร่ทางสิ่งพิมพ์หรือทางวิทยุโทรทัศน์ ผู้เสียหายอาจใช้สิทธิฟ้องร้องสื่อมวลชนให้รับผิดชอบหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326,328 โดยผ่านกระบวนการยุติธรรมถ้าสื่อมวลชนพิสูจน์ได้ว่าข้อหาที่เป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริงสื่อมวลชนไม่ต้องรับโทษตามมาตรา 330 ก็จริงอยู่ แต่กฎหมายบัญญัติไม่ถึงความหมายที่ว่า “ผู้นั้นไม่มีความผิด”สาระสำคัญของกฎหมายอาญามาตรา 330 จึงมีลักษณะจำกัดเสรีภาพของสื่อมวลชนไปโดยปริยาย เพราะว่ากฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษย่อมหมายความว่า สื่อมวลชนยังคงมีความผิดอยู่ บทบัญญัตินี้จึงยังคงให้ความสำคัญและคุ้มครองถึงสิทธิของปัจเจกชนที่ถูกละเมิดในชื่อเสียง เกียรติยศ แม้ว่าเรื่องนั้นจะเป็นจริงก็ตามที่⁴⁴ ซึ่งอาชีพปาปารัซซีในประเทศไทยที่ผู้ศึกษาเลือกมาศึกษาครั้งนี้ คือ ช่างภาพประจำที่ทำงานให้กับนิตยสารบันเทิงและหนังสือพิมพ์บันเทิงที่มีการนำเสนอภาพแอบถ่ายซึ่งถือเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่ง จึงพึงรับผิดชอบในกฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่⁴⁵

⁴³ พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช, กฎหมายและจริยธรรมสื่อมวลชน, น. 47.

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, น. 59-60.

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน, น. 63-67.

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 บัญญัติไว้ว่า

ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ" มาตรานี้เป็นบทบัญญัติว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาท เพราะใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม น่าจะทำให้ผู้นั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง

มาตรา 328 บัญญัติไว้ว่า

ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำการโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียงหรือกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่นใด ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งนี้ลักษณะการดำเนินงานกับการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลด้วยการรังความรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การติดตามสะกดรอย การถ่ายรูป การใช้กล้องส่องทางไกล การโทรศัพท์ไปหาตลอดเวลานั้น อาจปรับเข้ากับความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 392 ซึ่งบัญญัติว่า "ผู้ใดทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือความตกใจโดยการชุกชุมต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ"

และมาตรา 397 ซึ่งบัญญัติว่า "ผู้ใดในที่สาธารณะหรือต่อธารกำนัลกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่นหรือทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ" ซึ่งหากมีการฟ้องศาลดำเนินคดีตามมาตรา 392 หรือมาตรา 397 แล้ว และเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำอีกก็อาจใช้มาตรการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น การห้ามเข้าเขตกำหนดตามมาตรา 44 การสั่งให้ทำทัณฑ์บนตามมาตรา 46 การสั่งให้ส่งตัวไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลมาตรา 48 การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตามมาตรา 50 ก็ได้⁴⁶

⁴⁶กุลพล พลวัน, "สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวกับการคุ้มครองตามกฎหมายไทย,"

ในการหมิ่นประมาททางแพ่งนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดความรับผิดในกรณีละเมิดไว้ 3 หมวดตั้งแต่มาตรา 420 ถึงมาตรา 452 ทั้งนี้มาตราที่เกี่ยวข้องกับกรณีการปฏิบัติงานของปาปารัซซีในประเทศไทย ได้แก่⁴⁷

มาตรา 420 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานละเมิดว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

มาตรา 421 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการใช้สิทธิก่อให้เกิดความเสียหายว่า “การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดการเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้น ท่านว่าเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย” เพราะถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้อื่นอย่างหนึ่ง”

มาตรา 423 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

ผู้ใดกล่าวหรือโฆษณาแพร่หลาย ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความเป็นจริงเป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขา เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะได้ ผู้ใดส่งข่าวสารอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเองหรือผู้รับข่าวสารนั้นมิทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วยแล้ว ท่านว่าเพียงส่งข่าวสารนั้นหาทำให้ผู้นั้นต้องระงับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่

ปัจจุบันประเทศไทยไม่มีระบบให้จำเลยจ่ายสินไหมทดแทนในทางแพ่งเพื่อเป็นการลงโทษเหมือนสหรัฐอเมริกา ดังนั้นในทางปฏิบัติฝ่ายผู้เสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิมักจะมีฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิมักจะมีฟ้องเรียกค่าเสียหายจำนวนสูงมาก แต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 438 วรรคแรกบัญญัติว่า “ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด เพียงใดเท่านั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการละเมิด” ศาลไทยจึงมักพิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิตามที่ศาลเห็นสมควร ซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเงินในคำฟ้องขอเรียกค่าสินไหมทดแทนที่โจทก์ตั้งไว้⁴⁸

⁴⁷ วรวิทย์ ฤทธิพิศ, สื่อมวลชนกับความรับผิดทางกฎหมาย (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2538), น. 79-87.

⁴⁸ กุลพล พลวัน, “สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวกับการคุ้มครองตามกฎหมายไทย,”

ทั้งนี้คดีหมิ่นประมาทในประเทศไทยนั้นเป็นคดีที่ยอมความกันได้ ซึ่งโดยปกติคู่กรณี มักจะตกลงยอมความกันทำให้คดียุติกันเป็นส่วนใหญ่

ช่างภาพกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

เป็นที่ทราบกันดีว่าคุณค่าของคุณภาพโดยทั่วไปจะเสียสิทธิในความเป็นส่วนตัวไปทันที หากเขา กลายเป็นบุคคลของประชาชนหรือของสาธารณชน ยิ่งกว่านั้นบุคคลใดจะเรียกร้องค่าเสียหาย เนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจะกระทำมิได้ ในเมื่อคดีที่เขาเกี่ยวข้องกับนั้นเป็นความ เกี่ยวข้องสาธารณชนโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นข่าวอันชอบด้วยกฎหมาย และการฟ้องร้อง เรียกค่าเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจะกระทำมิได้ ถ้าบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นได้มี หนังสือให้ความยินยอมในการใช้ถ่ายภาพของตนไปแล้ว ในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลนี้ช่างภาพ วารสารจะยกเอา "ความจริง" เป็นข้อแก้ตัวหรือป้องกันตัว เช่นเดียวกับคดีหมิ่นประมาทไม่ได้เลย หรือจะอ้างเอาการ "ไม่มีเจตนา" ที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย มาเป็นข้อแก้ตัวหรือป้องกันตัว ก็ไม่ได้เช่นเดียวกัน ทั้งสองประการนี้เป็นข้อที่ช่างภาพวารสารศาสตร์ทุกคนจะต้องจดจำเอาไป ปฏิบัติตลอดอาชีพของตน⁴⁹

ทั้งนี้หลักการของความเป็นส่วนตัวนั้นเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปว่านอกจากจะขึ้นอยู่กับ กฎหมายและการพิจารณาของศาลแล้ว บางครั้งก็ขึ้นอยู่กับสภาพสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละ ประเทศด้วย เช่นในอเมริกานั้น The Reporters Committee for Freedom of the Press ได้ ตีพิมพ์ข้อควรระวังเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวสำหรับช่างภาพขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภทตาม ขอบเขตของกฎหมาย คือ⁵⁰

1. การบุกรุกความเป็นสันโดษหรือความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นทั้งในและนอกสถานที่
2. การเปิดเผยภาพส่วนตัวหรือภาพที่สร้างความอับอายของบุคคลสาธารณะ
3. การทำให้บางคนดูเหมือนมีความผิด หรือสร้างเรื่องที่ไม่เป็นจริง (false light)
4. การใช้ชื่อหรือภาพที่คล้ายคลึงเพื่อประโยชน์ทางการค้า โดยไม่ได้รับความยินยอม

⁴⁹ สนั่น ปัทมะทิน, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516), น. 49.

⁵⁰ Paul Lester, op. cit., footnote 10, p. 81.

ลักษณะของการบุกรุกหรือรุกรานความเป็นส่วนตัวในสถานที่ อาจหมายถึงการจ้องมองสอดส่องเข้าไปในที่พักอาศัยหรือสถานที่ปิดที่บุคคลเชื่อว่าเขาจะปลอดภัยจากการสอดแนมหรือการสังเกตการณ์ของคนอื่น เช่น ช่างภาพที่เดินไปรอบ ๆ บ้านหรือสถานที่ที่ไม่ใช่ที่สาธารณะพร้อมเลนส์ 1,000 มม. อาจถูกรังเรียนว่าบุกรุกก็ได้⁵¹

Kenneth Kobre ได้กล่าวแนะนำสถานที่ถ่ายภาพบางแห่งไว้ในหนังสือชื่อ โฟโต้เจอนาลิสม์ : เดอะโพรเฟสชันแนล แอพโพรช (Photojournalism : The Professionals' Approach) ว่ามีที่ใดบ้างที่ถ่ายได้ ที่ใดต้องขออนุญาต ที่ช่างภาพในประเทศไทยอาจนำมาเป็นแนวทางในการทำงานของตนเองได้ ดังนี้⁵²

- สถานที่ที่ถ่ายภาพได้ตลอดเวลา คือ สถานที่สาธารณะ เช่น บนถนน ทางเท้า สนามบิน ชายหาด สวนสาธารณะ สวนสัตว์ สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง

- สถานที่ที่ถ่ายภาพได้ถ้าไม่มีข้อห้ามคือ หน้าโรงพยาบาลหรือหน้าโรงละคร บริษัทห้างร้าน (business office) ล็อบบี้ของโรงแรม ภัตตาคาร และสถานที่ส่วนบุคคลคือ ที่บ้าน สนามหญ้า อพาร์ทเมนต์ ห้องพักในโรงแรม ในรถยนต์

- สถานที่ที่เป็นเขตหวงห้ามเช่น กองบัญชาการตำรวจทหาร สถานที่ทำงานของรัฐบาลแห่ง คุก ห้อง พิจารณาคดีของศาล ห้องทำงานของแพทย์ (doctor's office) พิพิธภัณฑ

- สถานที่ที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนถ่ายภาพเช่น ห้องเรียน สโมสร หรือชมรมโรงพยาบาล ศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพ ในรถพยาบาล (emergency van) ศูนย์สุขภาพจิต คลินิกฯ

ในขณะที่ สนั่น ปัทมะทิน กล่าวว่า ในสหรัฐอเมริกามากกว่า 25 มลรัฐได้มีบทกฎหมายและคำพิพากษาของศาลให้ความคุ้มครองแก่สิทธิส่วนบุคคล ภาพที่เข้าลักษณะตามตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นภาพที่ช่างภาพสามารถถ่ายและนำลงตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ ได้ตามชอบ คือ⁵³

1. ภาพที่นำมาใช้เป็นภาพข่าวเหตุการณ์ตามปกติอย่างแท้จริง
2. ภาพที่นำมาใช้ประกอบเรื่องราวทางการศึกษาที่ประชาชนสนใจ
3. ภาพที่จะต้องได้รับความยินยอมและเงื่อนไขเป็นลายลักษณ์อักษรโดยละเอียดแจ่มแจ้ง

จากผู้ที่ปรากฏตัวในภาพก่อน จึงจะนำลงพิมพ์เผยแพร่ได้โดยชอบได้แก่ภาพที่เข้าข่ายลักษณะดังนี้

3.1 ภาพที่มีความหมายไม่มีใครจะสัมพันธ์กับเรื่องราวที่นำภาพไปประกอบ

⁵¹ ชูสิทธิ์ เกษโกวิท, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์, น. 112.

⁵² Kenneth Kobre and Julie Levinson, Photojournalism: The Professional Approach, 3rd ed. (Boston: The Focal Press Limited, 1996), p. 276.

⁵³ สนั่น ปัทมะทิน, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์, น. 51.

3.2 ภาพที่ไม่มีความสัมพันธ์โดยชอบด้วยกฎหมายกับคำบรรยายกับคำบรรยายภาพหรือกับเนื้อเรื่องที่จะนำลงพิมพ์

3.3 ภาพที่นำลงพิมพ์ประกอบนวนิยายและภาพที่มุ่งส่งเสริมการขายวารสารนั้น โดยเฉพาะภาพหน้าปกนิตยสารถือว่าเป็นภาพโฆษณาเพื่อส่งเสริมการขายนิตยสารนั้น

แนวคิดเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อมวลชนที่ประกอบไปด้วย หลักจริยธรรมสำหรับช่างภาพ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานวารสารศาสตร์ และช่างภาพกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เป็นข้อมูลที่ผู้ศึกษาจะนำมาใช้ประกอบการวางกรอบการทำงานของปาปารัชชีในประเทศไทย และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานของปาปารัชชีทั้งในหนังสือพิมพ์บันเทิงและนิตยสารบันเทิง เนื่องจากแนวคิดเหล่านี้ กล่าวถึงการทำงานที่มักเป็นปัญหาทั้งทางจริยธรรมและทางกฎหมายจึงต้องมีการตรวจสอบก่อนการถ่ายภาพและก่อนนำเสนอสู่ผู้อ่าน ส่วนหลักการทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของช่างภาพหนังสือพิมพ์มีไว้เพื่อกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่และเป็นแนวทางสำหรับช่างภาพทั้งหนังสือพิมพ์บันเทิงและช่างภาพนิตยสารบันเทิงให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม

แนวคิดเกี่ยวกับภาพถ่ายวารสารศาสตร์

จากคำพูดที่ว่า “ภาพ ๗ เดียวสื่อความหมายได้ดีกว่าคำพูดพันคำ” (A picture says more than thousand word) หรือสุภาษิตไทยที่ว่า “สิบปากว่าไม่เท่าเห็น” เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารด้วยภาพ และจากการศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์พบว่า การรับรู้ของมนุษย์รับรู้ได้สูงสุด เมื่อเปรียบเทียบกับ การรับรู้จากประสาทสัมผัสอื่น ๆ และในเรื่องที่เกี่ยวกับความทรงจำ มนุษย์สามารถจดจำสิ่งที่ได้เห็นถึงร้อยละ 40 แต่สามารถจดจำสิ่งที่ได้ยินเพียงร้อยละ 20 เมื่อเป็นเช่นนี้การสื่อสารด้วยภาพจึงมีความสำคัญและมีประสิทธิภาพสูงในการสื่อความหมาย อันมีผลต่อการรับรู้และการจดจำของมนุษย์ได้ดีทางหนึ่ง

จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าภาพเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารระหว่างกันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสามารถเผยแพร่ออกไปได้โดยไม่มีขีดจำกัด แม้กระทั่งผู้ที่ไม่รู้หนังสือคนต่างชาติ ต่างภาษา ก็สามารถดูภาพถ่ายและเข้าใจเรื่องราวได้ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า ภาพถ่ายเป็นภาษาสากล (International Language) อย่างแท้จริง ทุกคนสามารถสื่อสารและเข้าใจกันได้ด้วยภาพ

ภาพถ่ายเชิงวารสารศาสตร์หรือภาพถ่ายข่าวนั้นมีความสำคัญเช่นเดียวกับตัวหนังสือ ในฐานะเป็นสื่อหรือสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายโดยเฉพาะในการสื่อสารประเภทการใช้สื่อสิ่งพิมพ์

ภาพที่มีคุณค่าทางวารสารศาสตร์ให้ความรู้ให้เรื่องราวได้โดยตรงหรือช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกับเรื่องราวที่เป็นข้อความ ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน อีกทั้งยังช่วยสร้างความรู้สึกได้ดีและเพิ่มความสวยงามให้เกิดขึ้นด้วย นับว่าภาพถ่ายมีความสำคัญต่อการสื่อสารมาก⁵⁴

คุณลักษณะของภาพข่าว

ภาพข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์บันเทิงและนิตยสารบันเทิงมีความสำคัญและมีประโยชน์หลายประการ เพราะภาพสามารถบอกรายละเอียดของเรื่องราวได้มากกว่าการบรรยายด้วยคำพูด นอกจากนี้ภาพข่าวยังมีความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวสารอย่างมาก ดังที่ สนั่น ปัทมะทิน⁵⁵ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้ภาพข่าวในหนังสือพิมพ์ไว้ว่า

1. ภาพข่าวเพิ่มความสวยงามให้แก่หนังสือพิมพ์ชวนให้คนซื้อ
2. ภาพข่าวทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในหนังสือพิมพ์มากยิ่งขึ้นแม้ว่าผู้อ่านอาจไม่รู้หนังสือก็ตาม
3. ภาพข่าวเพิ่มความหมายให้แก่ตัวหนังสือในหนังสือพิมพ์ทำให้รู้เรื่องราวโดยละเอียดมากยิ่งขึ้น
4. ภาพข่าวทำให้ผู้อ่านได้ทราบข่าวสาร และเรื่องราวต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดด้วยภาพ

มาลี บุญศิริพันธ์⁵⁶ กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง "ภาพ" กับ "ข่าว" เห็นได้ชัดเจนจากหน้าหนังสือพิมพ์และนิตยสาร รวมถึงสื่อสิ่งพิมพ์ทุกประเภท ลองจินตนาการดูว่า หากหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะบนหน้าหนึ่ง ถ้ามีแต่ข่าวที่เรียงร้อยกันด้วยตัวอักษรและหัวข่าวขนาดต่าง ๆ กัน โดยปราศจากภาพประกอบเลยนั้น หน้าหนังสือพิมพ์จะดูจืดชืดสักแค่ไหน การอ่านหนังสือพิมพ์ก็คงเป็นไปอย่างแห้งแล้ง เพราะขาดแรงจูงใจในการสื่อสารข้อมูลและข่าวสารจากการอ่าน การใช้

⁵⁴กมล ฉายาวัดมณะ, "การถ่ายภาพเชิงวารสารศาสตร์," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการข่าวและบรรณาธิกรณ, หน่วยที่ 10-15 (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530), น. 742.

⁵⁵สนั่น ปัทมะทิน, "การภาพถ่ายสำหรับหนังสือพิมพ์," ใน คู่มือหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, 2530), น. 68.

⁵⁶มาลี บุญศิริพันธ์, "ระหว่างภาพกับข่าว," ใน วันช่างภาพ' 47 (กรุงเทพมหานคร: สมาคมช่างภาพสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย, 2547), น. 72-73.

ภาพประกอบการรายงานข่าวจึงเป็นเทคนิคการนำเสนอเนื้อหาในหนังสือพิมพ์และนิตยสารที่มีประสิทธิภาพมาโดยตลอด

ในขณะที่ สนั่น ปัทมะทิน⁵⁷ ได้อธิบายว่า งานถ่ายภาพวารสารศาสตร์มีความหมายดั้งเดิมเพียงเพื่อให้ภาพสำหรับประกอบเรื่องราวที่เป็นตัวหนังสือ เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจเรื่องราวได้ง่ายขึ้นเท่านั้น แต่ในปัจจุบันภาพถ่ายสำหรับวารสารมิใช่เป็นเพียงภาพถ่ายประกอบเรื่องราวดังเช่นที่เป็นมาแล้ว แต่กลายเป็นภาพถ่ายที่เสนอเรื่องราวหรือเสนอข่าว หรือรายงานข่าวด้วยภาพถึงขนาดใช้แทนตัวหนังสือที่เสนอข่าวหรือเรื่องราวไปแล้ว

ดังนั้นภาพถ่ายวารสารศาสตร์หรือภาพข่าวจะแตกต่างจากจากภาพถ่ายทั่วไป โดยภาพข่าวจะมีองค์ประกอบของข่าว สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน ช่างภาพวารสารศาสตร์จำเป็นต้องถ่ายภาพที่มีคุณค่าของความเป็นข่าว ซึ่งภาพข่าวควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้⁵⁸

- ควรมีองค์ประกอบของความน่าสนใจ
- ต้องมีคุณภาพและเนื้อหาสมบูรณ์พอที่จะบอกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ให้ผู้อ่านเข้าใจได้

- ต้องสื่อความหมายในเรื่องที่ต้องการจะสื่ออย่างชัดเจน
- ควรจะตอบคำถามให้แก่ผู้อ่านได้ เหมือนกับได้อ่านความนำของข่าวหนึ่งข่าวคือ ใคร? ทำอะไร? ที่ไหน? อย่างไร? ทำไม?

- ควรจะต้องมีคุณภาพดีพอสำหรับใช้ระบบพิมพ์ กล่าวคือ กระบวนการทางเทคนิคในการผลิตสามารถเก็บรายละเอียดของเรื่องได้ทั้งหมด จึงต้องมีความคมชัด และสื่อเรื่องราวได้ทุกอย่างครบถ้วน

ทั้งนี้ แฟรงค์ พี. ฮอย (Frank P. Hoy) ได้กล่าวถึงลักษณะพิเศษของการถ่ายภาพวารสารศาสตร์ไว้ 8 ประการ ดังนี้⁵⁹

⁵⁷ สนั่น ปัทมะทิน, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์, น. 79-80.

⁵⁸ มาลี บุญศิริพันธ์, "การจัดทำหนังสือพิมพ์," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นสื่อสิ่งพิมพ์, หน่วยที่ 10 (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2531), น. 189.

⁵⁹ Frank P. Hoy, Photojournalism: The Visual Approach, 2nd ed. (Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc., 1993), pp. 6-9, อ้างถึงใน ชูลีพร เกษโกวิท, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์, น. 1-2.

1. เป็นการถ่ายภาพเพื่อสื่อความคิดเห็นและความรู้สึกของช่างภาพเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการจะถ่าย (subject) โดยสิ่งที่ต้องการสื่อหรือถ่ายทอดนั้นไม่ได้เป็นเพียงความรู้สึกส่วนตัว
2. หมายถึงภาพที่ใช้ในสื่อทุกประเภททั้งสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์และสื่ออื่น ๆ ที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วย เช่น คอมพิวเตอร์ หรือหนังสือพิมพ์ออนไลน์ (online newspaper)
3. เป็นการรายงานหรือบอกเล่าสิ่งที่ช่างภาพทำให้อ่านรู้สึกเหมือนอยู่ร่วมในเหตุการณ์นั้นด้วย
4. เป็นการสื่อสารโดยรวมด้วยคำและภาพเข้าด้วยกัน และความสมดุลระหว่างภาพและคำนั้นยืดหยุ่นได้
5. เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนหรือผู้คนโดยทั่วไป เพราะประชาชนหรือผู้คนโดยทั่วไปเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุด ทั้งในฐานะที่เป็นผู้ก่อให้เกิดเรื่องราวข่าวสารและผู้รับข่าวสาร
6. เป็นการสื่อสารกับผู้คนจำนวนมาก เนื้อหาข่าวสารจึงต้องชัดเจน เทียงตรง เพื่อให้ผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลายเข้าใจได้ทันที
7. บรรณาธิการภาพที่มีทักษะและประสบการณ์จะเป็นผู้กำหนดและตัดสินใจว่าทำอย่างไรการรายงานข่าวด้วยภาพนั้นจึงจะเข้าถึงผู้คนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. เป็นการบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้สังคมทราบ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดและจำเป็นอย่างยิ่งในโลกที่สลับซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ

โดยทั่วไปเวลาเราอ่านหนังสือพิมพ์บันเทิงหรืออ่านนิตยสารบันเทิงเรามักจะกวาดสายตามองดูภาพถ่ายที่นำมาลงพิมพ์ในวารสารนั้นก่อน เมื่อพบภาพที่สนใจมาก ก็จะมองดูภาพนั้นให้ละเอียดหรือลึกซึ้งยิ่งขึ้น และจะมองดูเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ปรากฏในภาพนั้นก่อนอย่างอื่น วารสารโดยทั่วไปจึงจำเป็นต้องวางกฎเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกภาพเพื่อนำลงตีพิมพ์ในวารสารของตนไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า ถ้าภาพถ่ายนั้น จะชัด มีสีดี และไม่มีตำหนิเลยทั้งภาพ แต่ถ้าภาพนั้นมีคุณลักษณะทางภาพจะไม่ดี เช่น ภาพพร่าเพราะกล้องสะเทือน แต่ก็พอมองดูรู้ว่าอะไรเป็นอะไร ก็ควรจะนำลงตีพิมพ์ในวารสารของตน

ในส่วนของหนังสือพิมพ์บันเทิง ภาพที่นำมาใช้มักเป็นภาพข่าวหรือภาพเหตุการณ์ เพราะมีคุณค่าของความเป็นข่าวในภาพนั้น คือสามารถบอกรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ เป็นภาพที่สื่อความหมายเป็นเรื่องราวได้ชัดเจนและมีสัมผัสเชิงข่าวมากกว่าความสวยงาม ภาพที่ใช้ในหนังสือพิมพ์บันเทิงส่วนใหญ่เป็นภาพถ่าย มีบ้างเป็นภาพการ์ตูน ซึ่งก็ถือว่าเป็นภาพที่สื่อความหมายทางข่าวได้เช่นเดียวกัน

ในทางปฏิบัติแล้ว หนังสือพิมพ์ใช้ภาพเพื่อมุ่งหวังให้ก่อประโยชน์ 6 ประการ คือ⁶⁰

- ให้ผู้อ่านได้มีโอกาสเห็นเหตุการณ์จริง
- ใช้เป็นหลักฐานยืนยันการรายงานข่าว
- ช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านมีความรู้สึกใกล้ชิดกับบุคคลในข่าวมากขึ้น
- ช่วยให้ผู้อ่านรู้จักบุคคลในข่าว
- กระตุ้นให้มีความสนใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
- ช่วยให้เกิดความหลากหลายในการจัดหน้าหนังสือพิมพ์

จะเห็นได้ว่าภาพประกอบสำหรับหนังสือพิมพ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะเพิ่มความน่าสนใจให้กับเนื้อข่าวและเสริมการสื่อสารให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เป็นการทำให้ผู้อ่านรู้สึกเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้จริง

ในส่วนของนิตยสารบันเทิง ภาพยังเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ วัตถุประสงค์ประการสำคัญของการใช้ภาพในนิตยสารคือการดึงดูดความสนใจ ภาพที่ใช้ในนิตยสารมีความสำคัญพอ ๆ กับเนื้อหาจึงเลือกใช้ภาพที่มีความสวยงาม ส่วนใหญ่เป็นภาพถ่ายและนิยมตกแต่ง ดัดแปลงแก้ไข เพื่อให้ภาพมีความสวยงามมากที่สุด

ทั้งนี้การใช้ภาพถ่ายเป็นส่วนประกอบของนิตยสารมีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ⁶¹

1. ดึงดูดความสนใจ นิตยสารเป็นสื่อที่เน้นความสวยงาม มนุษย์เองก็ชอบความสวยงามดังนั้น นิตยสารจึงนำภาพมาใช้เพื่อสร้างความสวยงามและดึงดูดความสวยงามของผู้อ่าน
2. ประกอบเรื่อง ภาพสามารถให้ความชัดเจนในเนื้อหาและเรื่องราวที่เข้าใจยากให้ดีขึ้น ภาพทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันที ในขณะที่ตัวอักษรอาจต้องใช้เวลาอ่าน
3. อธิบายเรื่อง นิตยสารบางฉบับโดยเฉพาะนิตยสารภาพ นิยมใช้ภาพเป็นสิ่งอธิบายเรื่องแทนการใช้ตัวอักษร
4. แสดงความต่อเนื่องของเรื่องราว ในเหตุการณ์ที่เป็นสถานการณ์ต่อเนื่อง ภาพจะสามารถถ่ายทอดเหตุการณ์ได้มากกว่าคำบรรยาย
5. ช่วยในการจัดหน้า การวางตำแหน่งภาพเพิ่มความน่าสนใจให้กับนิตยสารได้

⁶⁰มาลี บุญศิริพันธ์ และ พงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียร, "การจัดภาพข่าว," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์, หน่วยที่ 8-15, พิมพ์ครั้งที่ 2 (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546), น. 189.

⁶¹มาลี บุญศิริพันธ์, "การบรรณาธิกรภาพ," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์, หน่วยที่ 8-15, พิมพ์ครั้งที่ 2 (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546), น. 256-257.

ประโยชน์ของภาพข่าว

นอกจากภาพจะมีความสำคัญอย่างมากต่อสื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือที่รวมเรียกว่าวารสาร โดยทำให้ได้รับความสนใจจากผู้อ่านมากยิ่งขึ้นกว่าที่จะมีเนื้อหาเป็นตัวหนังสือล้วน ๆ แล้วภาพถ่ายยังให้ประโยชน์อื่นแก่วารสารอีกหลายประการ อาทิ⁶²

- ภาพถ่ายเพิ่มความสวยงามให้แก่วารสาร สร้างความสะดุดตาให้แก่ผู้อ่านมากขึ้น ทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้นส่งผลให้ได้ค่าโฆษณาเพิ่มขึ้นตามมา

- ภาพถ่ายทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในวารสารมากยิ่งขึ้น วารสารที่ลงภาพถ่ายย่อมสวยงามเป็นที่น่าสนใจของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านอยากรู้เรื่องราวข่าวสารในวารสารนั้น โดยเฉพาะเมื่อมองเห็นภาพถ่ายขนาดใหญ่บนหน้าปกของวารสารผู้อ่านจะอยากสนใจอยากอ่านข่าวหรือเรื่องราวที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น เมื่อเปิดไปดูหน้าอื่น ๆ ในวารสาร ถ้ามองเห็นภาพถ่าย ผู้อ่านจะสนใจในเรื่องราวที่น่าสนใจในหน้านั้นมากยิ่งขึ้น

- ภาพถ่ายเพิ่มความหมายให้แก่ตัวหนังสือในวารสาร ทำให้สามารถเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้รวดเร็วและแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น ถ้านำภาพถ่ายลงพิมพ์ประกอบเรื่องราวที่น่าเสนอเป็นตัวหนังสือ ภาพถ่ายก็จะสามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและละเอียดแจ่มแจ้งให้แก่ตัวหนังสือมากยิ่งขึ้น หรือเพิ่มความหมายให้แก่ตัวหนังสือ

- ภาพถ่ายทำให้ผู้อ่านได้ทราบข่าวสารและเรื่องราวต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดด้วยภาพ ในกรณีที่หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารนำภาพถ่ายลงตีพิมพ์เสนอข่าวหรือเรื่องราวด้วยภาพถ่ายมีคำบรรยาย (caption) ประกอบโดยไม่มีเนื้อข่าวเป็นตัวหนังสือเลย หรือที่เรียกว่า เสนอข่าวด้วยภาพ หรือ “ภาพเป็นข่าว” หรือเสนอเรื่องราวเป็นภาพชุดล้วน ๆ โดยไม่มีคำบรรยายภาพ เพราะความหมายในภาพถ่ายชุดนั้นได้เสนอเรื่องราวโดยแจ่มแจ้งในตัวของมันแล้ว หรือที่เรียกว่า Picture story (การเล่าเรื่องด้วยภาพ) คือการถ่ายภาพเพื่อบรรยายเรื่องราวแบบต่อเนื่องโดยมีใจความหรือประเด็นสำคัญเพียงเรื่องเดียวหรือประเด็นเดียว การเล่าเรื่องด้วยภาพสมบูรณ์แบบนั้น ชื่อเรื่อง คำอธิบาย การจัดหน้าและทุกอย่างต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ถ้าเป็นการเล่าเรื่องด้วยภาพมักใช้เนื้อที่มากอาจเต็มหน้าหรือหลายหน้าติดต่อกัน เช่นเดียวกับนิตยสารที่ต้องใช้เนื้อที่หลายหน้าสำหรับเรื่องที่ยาวเป็นพิเศษ ภาพเล่าเรื่องถ่ายทำได้ง่ายกว่าภาพเดี่ยว เพราะบางเหตุการณ์องค์ประกอบทั้งหมดของเรื่องไม่สามารถรวมกันได้ในภาพเดี่ยวหรือไม่เหมาะที่จะอยู่ในภาพเดี่ยว แต่การถ่ายทำภาพเล่าเรื่องมีความท้าทายในแง่ของการทำให้ภาพทั้งหมดที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน

⁶² ชูสิทธิ์ เกษโกวิท, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์, น. 85-86.

อย่างค่อยเป็นค่อยไป ช่างภาพจึงต้องวางแผนอย่างรอบคอบทุกขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การคิดเรื่องที่จะถ่ายทำไปจนถึงการจัดหน้าในขั้นตอนสุดท้าย

ในขณะที่ Robert L. Kerns⁶³ กล่าวถึงประโยชน์และวัตถุประสงค์ของภาพถ่ายไว้ 6 ประการได้แก่

1. ช่วยอธิบายเรื่องราว ช่างภาพนิตยสารหลายท่านเห็นว่าหน้าที่หลักของภาพถ่ายนั้นช่วยให้ผู้อ่านทราบประเด็นสำคัญหรือเนื้อหาหลักของเรื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้นภาพถ่ายสามารถเล่าเรื่องที่ตัวอักษรไม่สามารถทำได้

2. เพื่อบันทึกเหตุการณ์ ภาพถ่ายหลายภาพถ่ายไว้เพียงเพื่อบันทึกเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นเท่านั้น ภาพถ่ายจะแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์หรือเรื่องที่ถูกบันทึกไว้ นั้นเป็นเช่นใด แสดงให้เห็นที่ตั้ง สถานที่เกิดเหตุ หรือบันทึกความเป็นจริงต่าง ๆ ที่พบเห็น ภาพบันทึกเหล่านี้จะกลายเป็นภาพประวัติศาสตร์ที่มีค่าในอนาคต

3. บอกลักษณะ ภาพถ่ายมักจะถูกใช้เพื่อเป็นหลักฐานหรือบอกรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ เช่นแสดงให้เห็นว่าบุคคลหรือสิ่งของนั้นมีลักษณะต่างจากบุคคลหรือสิ่งอื่นอย่างไร

4. แสดงถึงกระบวนการหรือโครงสร้าง วัตถุประสงค์หนึ่งของภาพถ่ายคือแสดงความน่าสนใจของบุคคล ความน่าสนใจของสิ่งของ แสดงวิธีการกระทำ วัตถุประสงค์ที่จับภาพให้หยุดนิ่งและภาพถ่ายที่เปิดเผยถึงกระบวนการการผลิต

5. เพื่อความบันเทิง ภาพบางภาพถ่ายขึ้นมาเพื่อให้ผู้อ่านได้หัวเราะเท่านั้น ในขณะที่ทุกวันนี้เต็มไปด้วยข่าวร้าย ข่าวสยดสยอง ภาพตลกขบขันกำลังได้รับความนิยม แม้ว่าภาพเหล่านี้จะเป็นภาพที่ผู้อ่านต้องการ แต่ก็ต้องคัดเลือกภาพอย่างพิถีพิถันและอย่างมีรสนิยมเช่นกัน

6. เป็นองค์ประกอบในการจัดหน้านิตยสาร แม้จะไม่ใช่วัตถุประสงค์โดยตรงของภาพถ่ายเช่นข้ออื่น แต่ภาพถ่ายก็มีส่วนสำคัญในการจัดหน้านิตยสาร ภาพถ่ายถูกนำมาคั่นระหว่างเนื้อหาหรือตัวอักษร เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการออกแบบจัดหน้า ภาพถ่ายจะถูกวางเพื่อให้เรื่องนั้นมีความน่าสนใจและดึงดูดสายตาผู้อ่าน เมื่อมีการกำเนิดหนังสือบันเทิงและนิตยสารบันเทิงเพิ่มมากขึ้น วิธีการนำเสนอภาพถ่ายในหนังสือพิมพ์บันเทิงและนิตยสารบันเทิงจึงปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการนำเสนอตามแต่วัตถุประสงค์ของสื่อสิ่งพิมพ์นั้น ๆ

⁶³Robert L. Kerns, Photojournalism photography with a purpose (Eaglewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1980), p. 68.

คุณสมบัติของภาพข่าวที่จะนำลงตีพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

ภาพข่าวมีความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวของภาพข่าวมากน้อยเพียงใด นอกจากที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วยังขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของภาพข่าวที่บรรณาธิการจะทำการคัดเลือกเพื่อลงตีพิมพ์ด้วย

David P. Bergin⁶⁴ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของภาพข่าวที่กองบรรณาธิการต้องการมี 3 ประการ ได้แก่

1. คุณสมบัติทางกายภาพ (Physical Quality)
2. คุณสมบัติด้านเนื้อหาของภาพ (Photo Content)
3. คุณสมบัติด้านนโยบาย (Editorial Policy)

1. คุณสมบัติทางกายภาพ การพิจารณาจากคุณภาพของข่าว เช่น ความคมชัด รายละเอียดของภาพ โทนสี

คุณสมบัติของภาพถ่ายต้นฉบับสำหรับถ่ายทอดลงเป็นแม่พิมพ์ควรมีดังนี้⁶⁵

1) การประกอบภาพดี อาจจะประกอบภาพขณะถ่ายภาพหรือขยายภาพ โดยวิธีการจัดส่วนภาพ (Crop) ก็ได้

- 2) การเปิดหน้ากล้องพอดี
- 3) ภาพถ่ายมีสีสดหลั่นกว้างขวาง
- 4) มีความเปรียบเทียบของสีพอดี
- 5) มองเห็นส่วนละเอียดลออได้ชัดเจน
- 6) เป็นภาพที่คมชัด กระจ่าง และแจ่มใส
- 7) เป็นภาพที่ไม่มีตำหนิ
- 8) เป็นภาพที่ได้มาจากกระดาษขยายภาพที่เหมาะสม

⁶⁴David P. Bergin, Photojournalism Manual (New York: Morgan & Morgan Inc. Publisher, 1967), p. 165.

⁶⁵สนั่น ปัทมะทิน, "การถ่ายภาพสำหรับหนังสือพิมพ์," น. 187-190.

ซึ่งคุณสมบัติของภาพถ่ายที่ดีที่นิตยสารต้องการประกอบไปด้วย⁶⁶

1) ความคมชัดของภาพ ภาพถ่ายควรมี focus ที่เหมาะสม ชัดเจน และเห็นรายละเอียดภาพในภาพอย่างชัดเจน

2) contrast ภาพควรมีความมืด ความสว่างที่เด่นชัด และพอเหมาะ เพื่อที่ว่าเมื่ออัดขยายภาพแล้ว จะได้ไม่ออกสีเทา

3) ขนาดความใหญ่ของภาพ ควรมีขนาดพอเหมาะกับหน้า

4) ความมันของภาพ (Glossiness) ผิวกระดาษภาพถ่ายควรมีมัน เพื่อให้เส้นต่าง ๆ ในภาพคมชัด แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นกับความต้องการของบรรณาธิการด้วย

2. คุณสมบัติด้านเนื้อหาของภาพ

การพิจารณาความสามารถในการบอกเรื่องราวของภาพ คือต้องตรงประเด็น มีจุดน่าสนใจที่ใหญ่พอ และเป็นภาพที่มี action นอกจากนี้ช่างภาพข่าวต้องพยายามถามตนเองขณะถ่ายภาพว่า ภาพนั้นสามารถบอกเรื่องราวเหล่านี้ได้บ้างหรือไม่เพียงใด

1) มีความน่าสนใจ (Human Interest)

2) มีความแปลก (The Odd or Unusual)

3) มีความขัดแย้ง (Conflict or Combat)

4) ความน่าสนใจนั้นมีความเป็นสากล (Universal Interest Situation)

5) เป็นภาพที่ประกอบด้วยสัญชาตญาณ 4 ประการ Four Basic Instincts)

ได้แก่ เป็นภาพที่เกี่ยวกับชีวิต ความเป็นอยู่ มืองค์ประกอบทางเพศ ภาพเกี่ยวกับความทะเยอทะยาน และภาพเกี่ยวกับการต่อสู้กันภัย

ทั้งนี้เนื้อหาของภาพถ่ายที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านควรประกอบไปด้วย⁶⁷

1) คน (People) ไม่ควรมีมากเกินไป จะทำให้ไม่น่าสนใจ ภาพคนควรให้ดูเป็นธรรมชาติมากที่สุด

2) การกระทำ (Action) ภาพคนควรทำอะไรอยู่ เพื่อให้เกิดอารมณ์ในภาพ

3) สิ่งของ (Property) ควรถ่ายภาพสิ่งที่สื่อความหมายได้ เช่น ไม้กางเขน ธง

4) ความหมาย (Meaning) ภาพที่ดีต้องทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่ช่างภาพต้องการได้

⁶⁶ ครุณี นีรัญรักษ์, นิตยสาร (กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), น. 109.

⁶⁷ เรื่องเดียวกัน, น. 110.

3. คุณสมบัติด้านนโยบาย ขึ้นอยู่กับนโยบายของหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารแต่ละฉบับ ในการกำหนดว่าภาพลักษณะใดที่ดีพิมพ์และภาพลักษณะใดไม่ทำการตีพิมพ์

นอกจากคุณลักษณะของภาพถ่ายที่ดีและเหมาะสมที่จะนำลงตีพิมพ์แล้วยังได้มีการสำรวจและวิจัยถึงสาเหตุของการอยากดูภาพถ่ายในวารสารกันหลายครั้งผลที่ได้รับมักจะตรงกัน ซึ่งคนอยากดูภาพถ่ายเรียงตามลำดับความหมายของภาพเป็น 5 ประการ ดังนี้⁶⁸

- อยากดูภาพของตนเองและของคนที่คุณรู้จัก
- อยากดูภาพแปลก ๆ ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้
- อยากดูภาพที่จูงใจให้มองเห็นความเคลื่อนไหว
- อยากดูภาพสีสะดุดตา
- อยากดูภาพเรื่องราวที่ตนสนใจ

แนวคิดเกี่ยวกับภาพถ่ายวารสารศาสตร์มีความสำคัญต่อการนำเสนอเนื้อหาและข่าวสารทั้งในหน้าหนังสือพิมพ์บันเทิงและนิตยสารอย่างสูง ทั้งคุณลักษณะของภาพข่าว ประโยชน์ของภาพข่าว และคุณสมบัติของภาพข่าวที่จะนำลงตีพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางกรอบการตัดสินใจถ่ายภาพของปาปารัชชีในประเทศไทย และอธิบายถึงคุณสมบัติของภาพแอบถ่ายที่ถูกนำเสนอผ่านทั้งในหนังสือพิมพ์บันเทิงและนิตยสารบันเทิงว่าเป็นอย่างไร

แนวคิดเรื่องจิตวิทยาทั่วไป

ศาสตร์จิตวิทยา เป็นองค์ความรู้ที่มีแนวร่วมระหว่างศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จึงมีขอบข่ายกว้างขวาง ก้าวล้ำไปในหลายวิทยาการครอบคลุมทุก ๆ ด้านเกี่ยวกับมนุษย์ทั้งทางกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ ความคิดสติปัญญา ทั้งส่วนที่เป็นเอกตบุคคลส่วนสังคม ปัจจุบันนี้องค์ความรู้ในศาสตร์สาขานี้ได้ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลในแง่มุมต่าง ๆ โดยมีความมุ่งหมายหลัก 3 ประการคือ

1. เพื่ออธิบายหรือเข้าใจ พฤติกรรมของบุคคลและสังคม
2. เพื่อทำนายพฤติกรรมของบุคคลและสังคม
3. เพื่อควบคุมพฤติกรรมของบุคคลและสังคม

⁶⁸ สนั่น ปัทมะทิน, การถ่ายภาพวารสารศาสตร์, น. 85.

ความรู้ในศาสตร์สาขานี้สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาของบุคคลและสังคมหลายแง่มุมและที่สำคัญยิ่งคือสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ ทั้งในชีวิตส่วนตัว ในชีวิตการทำงาน และการพัฒนาสังคม ดังนั้นพฤติกรรมใด ๆ ที่บุคคลกระทำ คิด รู้ สึกขลุข ไม่ว่าจะมองเห็นได้ชัดเจน หรือไม่ชัดเจนสามารถอธิบายตามแนวคิดจิตวิทยาได้หลายแนวทาง การใช้มุมมองใดเพียงมุมมองเดียวอาจทำให้เข้าใจหรืออธิบายพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลผิดพลาดได้ง่าย นักจิตวิทยาปัจจุบันจึงพยายามอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์จากมุมมองหลายด้าน (Eclectic approached) และหลายแนวคิด⁶⁹

กลุ่มต่าง ๆ ของจิตวิทยา (Schools of Psychology)

ในขณะที่จิตวิทยากำลังกลายมาเป็นวิทยาศาสตร์แขนงหนึ่งนั้น นักจิตวิทยากลุ่มต่าง ๆ พยายามรวบรวมหลักการ ความคิดเห็นในการศึกษามนุษย์แตกต่างกันออกไป เกิดเป็นกลุ่มต่าง ๆ ที่มีลักษณะสำคัญแตกต่างกัน ซึ่งอาจจะแบ่งออกได้ 5 กลุ่มคือ⁷⁰

1. กลุ่มโครงสร้างของจิต (Structuralism) ผู้นำกลุ่มคือ วิลเฮล์ม แมกซ์ วุนด์ (Wilhelm Max Wundt) กลุ่มนี้ใช้วิธีแบบตรวจสอบจิตตนเองและการทดลองควบคุมกัน โดยพิจารณาความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตนเอง นักจิตวิทยากลุ่มนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาจิตสำนึกของคน และมีความเห็นว่า โครงสร้างของจิตนั้นประกอบไปด้วยจิตธาตุ (mental element) 3 ชนิด คือ 1. ความรู้สึก (Feeling) 2. ความสัมผัส (Sensation) 3. มโนภาพ (Images) ซึ่งจิตธาตุทั้ง 3 ชนิด เมื่อรวมกันภายใต้สถานการณ์ที่เหมาะสมก็จะก่อให้เกิดรูปจิตผสมขึ้น เช่น ความคิด อารมณ์ ความจำ การหาเหตุผล และอื่น ๆ

2. กลุ่มหน้าที่ของจิต (Functionalism) ผู้นำกลุ่มคือ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1859-1952) และ วิลเลียม เจมส์ (William James, 1842-1910) กลุ่มนี้มีความคิดเห็นว่าการศึกษานี้ควรที่จะศึกษาจิตสำนึกในลักษณะของการใช้ประโยชน์ นั่นคือศึกษาจิตในรูปของการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในอันที่จะปรับตัวให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเรียนรู้ที่จะช่วยให้คนเราปรับตัวได้ดีขึ้น

⁶⁹ ศรีเรือน แก้วกังวาล, "แนะนำจิตวิทยา," ใน จิตวิทยาทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), น. 1-2.

⁷⁰ สุชา จันทรเอน, จิตวิทยาทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2531), น. 5-9.

3. กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มคือ จอห์น บี วัตสัน (John B. Watson, 1878-1958) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้ประกาศแนวคิดของเขาในปี 1913 โดยมีความคิดเห็นว่า นักจิตวิทยาต้องสามารถนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการค้นคว้าทดลองให้ปรากฏแก่สายตาของผู้ที่สนใจได้ จึงควรศึกษาเฉพาะพฤติกรรมเพราะพิสูจน์และทดลองได้ทุกแห่งทุกมุม นักจิตวิทยาถือว่า พฤติกรรมทั้งหลายเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า เมื่อมีสิ่งเร้าชนิดต่าง ๆ ไปกระตุ้นร่างกายแล้วร่างกายจะตอบสนองอย่างไร แล้วสรุปเป็นทฤษฎีว่า การตอบสนองทุกอย่างของอินทรีย์จะต้องเกิดจากสิ่งเร้า ทั้งพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้และเห็นไม่ได้

4. กลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มคือ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) จิตแพทย์ชาวเวียนนา ประเทศออสเตรีย ความคิดหลักของฟรอยด์มีอยู่ว่า จิตมีลักษณะเป็นพลังงาน เรียกว่า พลังงานจิต (Psychicenergy) มีหน้าที่ควบคุมการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของร่างกายทั้งหมด

พลังงานจิต มี 3 ลักษณะ คือ

1. จิตรู้สำนึก (Conscious mind)
2. จิตระหว่างรู้สำนึกกับไร้สำนึก (Subconscious mind)
3. จิตไร้สำนึก (Unconscious mind)

พลังงานจิตนั้น ฟรอยด์เชื่อว่ามีอยู่จำกัด "ทฤษฎีโครงสร้างของพลังงาน" ของเขากล่าวไว้ว่า พลังงานจิตนั้นคงที่ ไม่มีทางทำลายลงไปหรือสร้างขึ้นใหม่ มนุษย์เราพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตัวของเราขณะนี้ประกอบไปด้วยการดำเนินงานของระบบโครงสร้างของจิต 3 ระบบ คือ Id Ego และ Superego

Id : เป็นส่วนที่ประกอบด้วย ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ คือ ความต้องการทางเพศและความก้าวร้าว เป็นรากฐานของสัญชาตญาณที่มีมาแต่กำเนิด เป็นตัวที่มีพลังขับให้คนเราแสดงพฤติกรรมออกมาตามหลักแห่งความพอใจ (pleasure principle) โดยไม่ฟังเหตุผลใดทั้งสิ้น ขอแต่ให้เป็นความสุข ความพอใจตามที่ปรารถนาอยากจะได้ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตลอดชีวิต

Ego : เป็นส่วนที่ทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมอันเกิดจากความต้องการของ id ให้แสดงออกในทางที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับของสังคม มีอยู่แล้วพร้อม ๆ กับ id ตั้งแต่บุคคลแรกเกิด ego เป็นตัวคอยเหนี่ยวรั้ง id ไว้ จึงมีความขัดแย้งกันตลอดเวลา วุฒิภาวะเป็นตัวชี้ว่า ego มีอำนาจเหนือ id แต่บางครั้ง id ก็แสดงตัวออกมาได้บ้าง การที่ ego ต้องคอยควบคุมพฤติกรรมให้เข้ารูปอยู่ในกฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อให้คนอื่นยอมรับ ego จึงต้องทำตามหลักแห่งความจริง (reality principle) โดยพิจารณาว่า อะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้และผ่อนปรนกับระบบ id อยู่ตลอดเวลา

Superego : เป็นส่วนที่พัฒนาขึ้นมาจากประสบการณ์ของ ego ท่ามกลางปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของสังคมตามความเป็นจริง และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่พ่อแม่หรือผู้ใหญ่กำหนดไว้ จึงเป็นตัวที่มีหน้าที่สร้างอุดมคติ (ideal) ที่พึงปรารถนาของสังคมเป็นมโนธรรม (conscience) ที่คอยเตือน ego ให้รู้ว่าสิ่งนั้นผิดจงอย่าทำ

ระบบทั้ง 3 ดังกล่าวนี้นี้ต้องต่อสู้ มีความขัดแย้ง ต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา ขณะใดที่ระบบใดชนะ พฤติกรรมของบุคคลจะแสดงออกเป็นไปตามแนวของระบบนั้น ดังนั้นบางครั้งเราจึงเห็นบุคคลคนเดียวกันมีการขัดแย้งในจิตใจกันเองได้ พรอียดได้เน้นถึงกระบวนการของจิตได้สำนึก ที่มีต่อพฤติกรรมของคน โดยอธิบายว่าแรงผลักดันอันยิ่งใหญ่ของมนุษย์ ที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ คือ ความต้องการในทางเพศ ซึ่งมนุษย์ไม่กล้าแสดงออกมาโดยตรง จึงเก็บกดไว้ อยู่ในระดับจิตได้สำนึก

5. กลุ่มจิตวิทยาเกสตัลท์ (Gestalt Psychology) แนวความคิดนี้เกิดขึ้นในประเทศเยอรมนีราวปี ค.ศ. 1912 ผู้นำของกลุ่มนี้ คือ แมกซ์ เวิร์ทไฮเมอร์ (Max Wertheimer, 1880-1943) และมีผู้ร่วมงานคือ เคิร์ต คอฟฟ์กา (Kurt Koffka, 1886-1941) วูล์ฟแกง เคอเลอร์ (Wolfgang Kohler) ภายหลังบุคคลเหล่านี้ได้ย้ายไปอยู่อเมริกา แนวความคิดสำคัญของนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้คือ การพิจารณาพฤติกรรมหรือประสบการณ์ของคนเป็นส่วนร่วม ซึ่งส่วนร่วมนั้นมีค่ามากกว่าผลบวกของส่วนย่อยต่าง ๆ มารวมกัน

ในด้านการรับรู้ของบุคคล ก็มีลักษณะในรูปของส่วนรวม ในเรื่องการเรียนรู้ของคนและสัตว์ก็ไม่ได้แยกเป็นส่วนย่อยแต่เกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนพิจารณารับรู้ และแปลความหมายของสถานการณ์ทั้งหมดเป็นส่วนรวม จนเกิดเป็นการหยั่งเห็น (insight) ขึ้นในใจ

พฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม

นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของพฤติกรรม (Behavior) ว่า หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกของสิ่งมีชีวิต ทั้งที่สังเกตง่ายและสังเกตยาก ได้แก่ กายกรรม เช่น การเคลื่อนไหวร่างกาย วาจกรรม เช่น การพูด และมโนกรรม เช่น การคิด⁷¹

⁷¹ สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จิตวิทยาทั่วไป (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิทยวิสุทธิ์, 2532),

จอห์น บี วัตสัน⁷² (John B. Watson) ผู้นำกลุ่มพฤติกรรมนิยมได้ให้แนวคิดการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ว่า

1. พฤติกรรมทุกอย่างย่อมมีสาเหตุ (All Behavior is caused) ประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการ ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุจากสิ่งเร้าทั้งภายในตัวบุคคลหรือสิ่งเร้าภายนอกก็ได้
2. พฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นจากการที่อินทรีย์หรือร่างกายถูกเร้าโดยสิ่งเร้า และมีการตอบสนองเกิดขึ้น

ในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคล เรามักจะได้ยินคำถามที่เป็นต้นเหตุของพฤติกรรมอยู่บ่อยครั้ง เช่น ทำไมเราจึงดื่มน้ำ ทำไมเราจึงอ่านหนังสือ ทำไมคนเราต้องทำงาน ทำตัวอย่างไรถึงจะมีคนชอบ เหล่านี้เป็นคำถามที่ทำให้เรานึกถึงสาเหตุของพฤติกรรมซึ่งเป็นของยากและเข้าใจไม่ได้ง่าย ๆ ในการศึกษาทางจิตวิทยา การจูงใจเป็นเรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่งเพราะการที่มนุษย์เรามีพฤติกรรมอย่างไรหรือทำอะไรแล้วต้องเกิดแรงจูงใจ (Motive) เป็นตัวผลักดันก่อน⁷³

แรงจูงใจตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Motive มาจากภาษาลาติน "Motus" เป็นกริยาช่อง 3 ของคำว่า Movere แปลว่า เคลื่อนที่ แรงจูงใจจะทำให้เกิดพฤติกรรมหนึ่งขึ้นมาอย่างต่อเนื่องและมีเป้าหมาย⁷⁴ โดยนักจิตวิทยาหลายคนเชื่อว่าแรงจูงใจเกิดขึ้นจากความต้องการ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 แรงขับปฐมภูมิ (Primary Drives) เป็นแรงขับที่เกิดมาพร้อมกับการเกิดของคนไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ มีต้นกำเนิดมาจากร่างกาย บางครั้งเราจึงเรียกว่า แรงขับทางด้านสรีระ (Physiological Drives) คือความต้องการทางร่างกายที่นักจิตวิทยาได้ตกลงยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงขับชนิดนี้⁷⁵ ได้แก่

ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ อุณหภูมิที่พอเหมาะแก่ร่างกาย การขับถ่าย การเคลื่อนที่ การพักผ่อน การผสมพันธ์ และการปราศจากความเจ็บป่วย เมื่อร่างกายได้รับการตอบสนองความต้องการเหล่านี้พอเพียงร่างกายจะอยู่ในสภาพสมดุลไม่ดิ้นรน แต่ถ้าร่างกายพร่องในสิ่งที่ต้องการก็จะเกิดแรงขับทางกาย (Physiological Drive) แรงขับทางกายจะผลักดันให้สิ่งมีชีวิตมี

⁷² เรื่องเดียวกัน.

⁷³ สุชา จันท์ธอม, จิตวิทยาทั่วไป, น. 102.

⁷⁴ สิริอร วิชชาวุธ, "แรงจูงใจ," ใน จิตวิทยาทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), น. 225.

⁷⁵ สุชา จันท์ธอม, จิตวิทยาทั่วไป, น. 102.

พฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของร่างกาย ได้แก่ แรงขับทางเพศ แรงขับความกระหาย (Thirst Drive) และแรงขับทางความหิว (Hunger Drive)⁷⁶

ประเภทที่ 2 แรงขับทุติยภูมิ (Secondary Drives) เป็นแรงขับที่สลับซับซ้อน โดยทั่วไป เกิดจากการเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่ อาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า เป็นแรงจูงใจทางสังคม (Social motives) หรือ (Psychological Drives) ซึ่งเป็นแรงขับที่เกิดจากความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมเป็นส่วนใหญ่⁷⁷ ได้แก่

ความต้องการสำคัญที่คอยผลักดันให้มนุษย์มีพฤติกรรมดิ้นรนแสวงหาอยู่ตลอดเวลาซึ่งบางครั้งเป็นความต้องการที่เกินความจำเป็นต่อการอยู่รอดของชีวิตเป็นความต้องการที่มนุษย์จะไม่สามารถได้รับการตอบสนองได้เลยถ้าไม่ได้อยู่ในสังคม เช่น ความอบอุ่น ปลอดภัย ความสำเร็จ ความเคารพยกย่องนับถือ ความเอาใจใส่ ซึ่งความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity Motives) เป็นพฤติกรรมหนึ่งที่เกิดจากความต้องการทางจิต เป็นพฤติกรรมแสวงหาสิ่งอื่นอีก นอกจากสิ่งที่จำเป็นต่อการมีชีวิตรอด โดยความอยากรู้อยากเห็นเป็นแรงจูงใจในการแสวงหาสิ่งเร้า โดยลักษณะพฤติกรรมเหล่านี้จะมีเพิ่มมากขึ้นไปตามวัย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยทารก จนถึงวัยรุ่น ทั้งนี้แม้ทุกชีวิตจะมีแรงจูงใจแสวงหาสิ่งเร้า แต่ต่างคนต่างมีแรงจูงใจนี้ไม่เท่ากัน⁷⁸

ดังที่ อับราฮัม มาสโลว์⁷⁹ (Abraham Maslow) กล่าวว่าไม่ว่ามนุษย์ทุกคนมีแรงจูงใจ (Motivation) โดยทางธรรมชาติที่จะดำเนินในทางที่ดั่งงามในแทบทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียนรู้ การอยากรู้อยากเห็น หรือการเข้าใจ มนุษย์มีแนวโน้มที่จะพัฒนาบุคลิกภาพไปในสิ่งที่ดั่งงามไปสู่จุดสมบูรณ์หรือมนุษย์มี (Self-Actualization)

ดังนั้น บุคคลจะแสดงพฤติกรรมอะไรย่อมมีสาเหตุหรือมีสิ่งเร้าเสมอ ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมเชิงบวกซึ่งสังคมยอมรับ และพฤติกรรมเชิงลบซึ่งสังคมไม่ยอมรับก็ตาม โดยลักษณะของสิ่งเร้าที่สามารถสนับสนุนและกระตุ้นให้มนุษย์เกิดการรับรู้และเกิดพฤติกรรม ได้แก่⁸⁰

⁷⁶ สิริอร วิชชาวุธ, "แรงจูงใจ," ใน จิตวิทยาทั่วไป, น. 225.

⁷⁷ สุชา จันทรโสม, จิตวิทยาทั่วไป, น. 103.

⁷⁸ สิริอร วิชชาวุธ, "แรงจูงใจ," ใน จิตวิทยาทั่วไป, น. 248-249.

⁷⁹ ไสภา ชูพิกุลชัย, ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สุตรไพศาล, 2528), น. 186.

⁸⁰ สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จิตวิทยาทั่วไป, น. 87-88.

สิ่งเร้าภายในที่มีลักษณะ

1. ตรงกับความสนใจของบุคคลที่จะรับรู้
2. ตรงกับความต้องการของบุคคลที่จะรับรู้
3. ตรงกับเจตคติของบุคคลที่จะรับรู้
4. มีการเตรียมตัวเตรียมใจที่จะรับรู้

สิ่งเร้าภายนอกที่มีลักษณะ

1. ความเข้มข้น
2. ความเด่น
3. ความแปลกใหม่
4. มีการเคลื่อนไหวที่ได้
5. มีขนาดใหญ่
6. มีสีสะดุดตา
7. มีกลิ่น
8. มีการปกปิด
9. มีการเปิดปิดตลอดเวลาเช่น นีออนหรือไปกระทบ

ในขณะที่ ศิริโสภาคย์ บรพพาเดชะ⁸¹ ได้กล่าวถึงการรับรู้ของมนุษย์ว่าบางครั้งมนุษย์เลือก (Selectivity) ที่จะรับรู้ ซึ่งเกิดจากความตั้งใจ (Attention) เลือกตอบสนองแก่สิ่งเร้าบางชนิด ทั้ง ๆ ที่อาจมีสิ่งเร้าหลายชนิดเกิดขึ้นในขณะนั้น โดยสาเหตุที่ทำให้เกิดการตั้งใจเลือกที่จะรับรู้ นั้นประกอบไปด้วย

1. การเปลี่ยนแปลง การรับรู้ของเราในบางครั้งจะเป็นความเคยชินจนไม่มีความรู้สึก ถ้าหากมีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป เราจะรับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงได้ทันที
2. ความแปลกใหม่ สิ่งเร้าที่ไม่เป็นไปตามปรกติจะทำให้เราเกิดความตั้งใจได้มาก เราสนใจในสิ่งที่แปลกใหม่มากกว่าสิ่งที่เราเห็นจนชินตา
3. ขนาดและความเข้ม สิ่งเร้าซึ่งมีขนาดใหญ่ มีเสียงดัง หรือมีสีล้นเด่นชัดกว่าสิ่งเร้าอื่น ๆ จะทำให้เราเกิดความสนใจขึ้น

⁸¹ศิริโสภาคย์ บรพพาเดชะ, จิตวิทยาทั่วไป (กรุงเทพมหานคร: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), น. 95-96.

4. การกระทำซ้ำ ๆ สิ่งเร้าที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กัน
5. การเคลื่อนไหว เช่น คนที่เดินไปมาในกลุ่มจะเห็นเด่นชัดกว่าคนที่อยู่กับที่
6. จะเห็นได้ว่าการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์นั้นมีสาเหตุได้ทั้งจากสิ่งเร้าทั้งภายในตัวบุคคลและสิ่งเร้าภายนอก ทั้งนี้จากกล่าวได้ว่าสิ่งแวดล้อมเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ โดยสิ่งแวดล้อมแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ⁸²

1. สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Natural Environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

1.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) เป็นสิ่งแวดล้อมในลักษณะไม่มีชีวิต เช่น ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิประเทศ ดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นต้น

1.2 สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ (Bio-geographical Environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต เช่น มนุษย์และสัตว์ทั้งหมด เป็นต้น

2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Cultural Environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมประจำชาติ การเล่น กีฬา อาชีพ ศิลปกรรม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความเจริญทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

โดยในบรรดาสีงแวดล้อมต่าง ๆ ที่รายล้อมรอบตัวเราล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเราทั้งสิ้นหรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าสิ่งแวดล้อมมีส่วนปรุงแต่งและควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ในขณะที่เดียวกันมนุษย์ก็มีสิทธิเลือกสิ่งแวดล้อมที่ดีด้วย สำหรับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่⁸³

1. ครอบครัว สถาบันที่สำคัญที่สุดในดารหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก ฉะนั้นการอบรมสั่งสอน บรรยากาศและพฤติปฏิบัติของบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างยิ่ง

2. โรงเรียน สถาบันที่มีความสำคัญรองจากครอบครัว โดยโรงเรียนจะทำหน้าที่ตามบทบาทของโรงเรียน 4 ประการ คือ 1. ช่วยให้นักเรียนปรับตัวให้เข้ากับสังคมในโรงเรียนได้ 2. จัดสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม 3. จัดสิ่งแวดล้อมประเภทสื่อการสอน ประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ 4. เตรียมสร้างพื้นฐานทางการเมือง

⁸² สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จิตวิทยาทั่วไป, น. 61.

⁸³ เรื่องเดียวกัน, น. 62-69.

3. กลุ่มเพื่อน ธรรมชาติของมนุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงต้องอยู่ในสังคมร่วมกลุ่มหรือร่วมสถาบันเดียวกัน เพื่อนมีความสำคัญต่ออนาคตของบุคคลมาก พฤติกรรมของบุคคลจะดีหรือชั่วนั้น ส่วนหนึ่งมาจากเพื่อน

4. กลุ่มอาชีพ หลังจากที่บุคคลเจริญวัยต้องหางานทำหรือประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจ ถ้าประกอบอาชีพสุจริตก็จะมีคามมั่นคงในอาชีพ มีหลักฐานมั่นคงทำให้มีพฤติกรรมที่ดี ในทางตรงข้ามถ้าประกอบอาชีพไม่สุจริตก็จะขาดความมั่นคงในอาชีพ ซึ่งอาจจะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและเอาเปรียบสังคมได้

5. สื่อมวลชน บุคคลทุกเพศทุกวัยส่วนใหญ่จะผูกพันกับสื่อมวลชน ได้แก่ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ เพลง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ โดยถ้าบุคคลรู้จักเลือกสื่อมวลชนที่เหมาะสมกับอัธยาของตน เขาจะมีพฤติกรรมที่เหมาะสม หากผู้ใดเลือกสื่อมวลชนที่ไม่เหมาะสมกับอัธยาของตน จะเป็นสาเหตุที่ทำให้พฤติกรรมเบี่ยงเบนไปได้

6. สถาบันทางศาสนา ทุกศาสนาต่างก็สอนให้ศาสนิกชนมุ่งกระทำความดี เพื่อเป็นคนดีของสังคม แต่เน้นกระบวนการและปรัชญาที่แตกต่างกัน ดังนั้นบุคคลที่นับถือลัทธิและศาสนาแตกต่างกันก็จะแสดงออกทางพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

7. ของเล่น เครื่องเล่น และเกมต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมนี้หากมีการเล่นที่เหมาะสมจะช่วยตรวจสอบบุคลิกภาพ พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความคิดในการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี

8. สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม พฤติกรรมของบุคคลจะสอดคล้องกับประเภทของชนชั้นซึ่งมีอยู่ 3 ประเภทได้แก่ ชนชั้นสูง ชนชั้นกลาง และชนชั้นล่าง ทั้งนี้บุคคลอาจเลื่อนชนชั้นได้ ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล

แนวคิดจิตวิทยาทั่วไปได้อธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาชีวิตมนุษย์ ทั้งทางกาย ทางด้านพฤติกรรม สังคม อารมณ์ จิตใจ ความคิดสติปัญญา ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางกรอบการตัดสินใจในเรื่องความสนใจในเรื่องภาพแอบถ่ายและแนวโน้มการเติบโตของสื่อสิ่งพิมพ์บันเทิงที่นำเสนอภาพแอบถ่าย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา พบว่ายังไม่เคยมีการศึกษาถึงเรื่อง “การศึกษาบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมของปาปารัซซีในประเทศไทย” มาก่อน ที่มีอยู่ก็มักเป็นผู้ส่งสารในงานหนังสือพิมพ์ และในนิตยสารที่เป็นผู้สื่อข่าว ผู้บริหารงานข่าว และศึกษาองค์กรโดยส่วนใหญ่ ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับช่างภาพนิตยสารก็ยังไม่ปรากฏให้เห็นเช่นกัน แต่ก็มีงานวิจัยที่ศึกษาในเรื่องที่ใกล้เคียงกันพอจะนำมาใช้สนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

Pasternack and Martin⁸⁴ ศึกษาเรื่อง ช่างภาพหนังสือพิมพ์รายวันใน Rocky Mountain West พบว่า คุณสมบัติของช่างภาพที่บรรณาธิการต้องการ คือ ต้องมีทักษะในการเขียนข่าว รู้ว่าอะไรควรเป็นข่าว และรู้หลักกฎหมายสื่อสารมวลชนด้านพื้นฐานการศึกษาควรจบปริญญาตรีทางวารสารศาสตร์โดยตรง ไม่ใช่เพียงแค่ถ่ายภาพเป็นอย่างเดียว ทั้งนี้ในขณะที่ศึกษาควรมีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงานหนังสือพิมพ์มาบ้าง รวมทั้งควรมีทักษะในการปฏิบัติงานในห้องมืด และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้คน โดยไม่เข้าไปรบกวนโลกส่วนตัวของคนอื่นหรือหาทางที่จะได้มาซึ่งภาพอย่างเดียว แต่ต้องคำนึงสิทธิส่วนบุคคลของคนอื่นด้วย ช่างภาพมีความคิดเห็นว่าพวกตนเป็นชนชั้นสองในห้องข่าว มีหน้าที่เพียงถ่ายภาพมาให้ไม่มีสิทธิเลือกภาพลงตีพิมพ์ แต่ก็มีความสุขกับการทำงาน ทั้งนี้ทางหนังสือพิมพ์ที่สังกัดส่วนใหญ่ควรมีการฝึกอบรมพื้นฐานในด้านเทคนิคการรายงานข่าวด้วยภาพให้แก่ช่างภาพ เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านนี้ด้วย

Sherard⁸⁵ ได้ศึกษาโดยการสำรวจความคิดเห็นของช่างภาพหนังสือพิมพ์ ในเรื่องของการเผชิญกับปัญหาทางกฎหมาย เพื่อศึกษาว่ากฎหมายมีอิทธิพลต่อกระบวนการในการแสวงหาข่าวสาร (Newsgathering) อย่างไร พบว่า ช่างภาพหนังสือพิมพ์มักจะถูกเล่นงานทางกฎหมาย โดยการถูกฟ้องร้องทางกฎหมายจำนวนครั้งของการฟ้องร้องทางกฎหมายดูจากหมายเรียกของ

⁸⁴S. Pasternack and D.R. Martin, “Daily Newspaper Photographer in Rocky Mountain West,” *Journalism Quarterly* (Spring 1984), อ้างถึงใน วิโรจน์ ศรีหิรัญ, “จิตสำนึกทางวารสารศาสตร์ และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพหนังสือพิมพ์,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), น. 50.

⁸⁵R.G. Sherard, “A Survey of Photojournalists and Their Encounters with the law,” *Journalism Quarterly* Vol. 64 (1987):337-340, อ้างถึงใน ศรีลักษณ์ ศิลปี, “ปัญหาด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวอาชญากรรม,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), น. 66.

ศาลแล้วอยู่ในอัตราที่ต่ำ (25.7%) โดยผู้ที่โดนหมายศาลนั้นจะมีจิตสำนึกในเรื่องของข้อบังคับของช่างภาพหนังสือพิมพ์อย่างจริงจัง ในส่วนที่ว่าต้องได้ภาพที่ให้ข้อมูลที่มีคุณค่าข่าว ซึ่งจุดนี้ช่างภาพชายจะถูกคุกคามทางกฎหมายมากกว่าช่างภาพหญิง ส่วนการถูกโจมตีหรือทำร้ายร่างกายนั้นมีอัตรา 39.2% ในหมู่ช่างภาพที่คิดว่า พวกเขาต้องถ่ายภาพที่สื่อข้อมูลที่มีคุณค่าข่าวไม่ว่ากฎหมายจะว่าอย่างไรก็ตาม ช่างภาพเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะถูกทำร้ายร่างกายมากกว่ากลุ่มอื่น

วิโรจน์ ศรีหิรัญ⁸⁶ ได้ศึกษา “จิตสำนึกทางวารสารศาสตร์ และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพหนังสือพิมพ์” พบว่าจิตสำนึกทางวารสารศาสตร์ของช่างภาพอยู่ในระดับมาก หรือ มีจิตสำนึกสูง โดยมีจิตสำนึกมากที่สุด ในด้านความรับผิดชอบ รองลงมาคือด้านบทบาทหน้าที่ ด้านความเป็นกลาง และน้อยที่สุดคือ ด้านเสรีภาพ การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพพบว่าส่วนใหญ่ตัดสินใจถ่ายภาพในทุกประเด็นปัญหาที่หมิ่นเหม่ต่อจริยธรรม โดยยึดถือค่านิยมผูกพันกับหน้าที่ หลักการเน้นการพูดความจริง เลือกกักตุนผู้อ่านหรือประชาชน อิงทั้งคุณค่าข่าวและหลักจริยธรรม ซึ่งโดยภาพรวมแล้วตัดสินใจโดยยึดหลักจริยธรรมค่อนข้างน้อย

สุทล มัติโก⁸⁷ ศึกษาเรื่อง “การทำงานถ่ายภาพดิจิทัลออกจากช่างภาพอาชีพ” พบว่า การถ่ายภาพถ่ายภาพระบบดิจิทัลของช่างภาพอาชีพในประเทศไทยปัจจุบันนี้ มีแนวโน้มการใช้งานมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามความต้องการของตลาด คือลูกค้านั่นเอง โดยในด้านคุณภาพของระบบดิจิทัลนั้น เป็นที่ยอมรับว่าสามารถทดแทนฟิล์มได้ในอนาคตอย่างแน่นอน ด้วยจุดเด่นของระบบดิจิทัลคือ สามารถเห็นภาพที่กำลังถ่ายอยู่ในขณะนั้นได้เลยไม่จำเป็นต้องรอเวลานานเหมือนกระบวนการถ่ายภาพด้วยฟิล์มอีกแล้ว สามารถสรุปงานถ่ายภาพให้ได้ผลงานเป็นที่พอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ทันที สะดวกต่อการนำไปใช้งานต่อ

ภูบดีนทร์ ภูสุวรรณ⁸⁸ ศึกษาเกี่ยวกับ “การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์บันเทิงที่มีต่อนักแสดงและนักร้อง” พบว่า หนังสือพิมพ์บันเทิงมีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของนักแสดง

⁸⁶วิโรจน์ ศรีหิรัญ, “จิตสำนึกทางวารสารศาสตร์ และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพหนังสือพิมพ์,” น. บทคัดย่อ.

⁸⁷สุทล มัติโก, “การทำงานถ่ายภาพดิจิทัลออกจากช่างภาพอาชีพ,” (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), น. บทคัดย่อ.

⁸⁸ภูบดีนทร์ ภูสุวรรณ, “การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์บันเทิงที่มีต่อนักแสดงและนักร้อง,” (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), น. บทคัดย่อ.

และนักร้องด้วยการนำเสนอข่าวสารจากชื่อเสียงของความเป็นนักแสดงและนักร้อง มีการใช้ถ้อยคำ ทั้งในส่วนพาดหัวบทนำและเนื้อหาที่รุนแรง ตลอดจนตีพิมพ์หรือเผยแพร่ภาพโดยมิได้รับอนุญาตที่ ส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของนักแสดงและนักร้อง

อังธิดา ลิมปป์ทมปาณี⁸⁹ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อ นักร้อง นักร้อง ศิลปินนักแสดง นักรูทกิจและประชาชนทั่วไป” พบว่าหนังสือพิมพ์มักจะละเมิดต่อ ศิลปินนักแสดงในประเด็นเรื่องพฤติกรรมส่วนตัวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเพศ

ประสิทธิ์ รวมสิน⁹⁰ ได้ศึกษาเกี่ยวกับ “การคุ้มครองสิทธิของนักแสดง” พบว่า การให้ความคุ้มครองสิทธิของนักแสดงมีสาเหตุมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีการบันทึกและแพร่เสียงแพร่ภาพอย่างรวดเร็ว ซึ่งไม่อาจคาดหมายได้ในอนาคต แม้ว่าเทคโนโลยีจะสามารถเผยแพร่การแสดงสดของนักแสดงได้สะดวก แต่ในขณะเดียวกันนักแสดงก็สูญเสียโอกาสว่าจ้าง เนื่องจากการนำสิ่งบันทึกการแสดงไปแสวงหาประโยชน์

สรุปได้ว่าการนำแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้นมาเป็นหลักเกณฑ์ และกรอบในการศึกษาเรื่อง บทบาทหน้าที่ ขอบเขตการทำงาน และความรับผิดชอบต่อสังคมของ ปาปาร์ซี่ในประเทศไทยครั้งนี้สามารถส่งเสริมให้ผู้วิจัยศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างมีทิศทาง โดยนำ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เหล่านี้มาวิเคราะห์และตีความผลการวิจัย เพื่อศึกษาว่ามีความสอดคล้อง หรือขัดแย้งกับงานวิจัยที่ได้ศึกษามาอย่างไร และอีกทั้งยังเป็นเครื่องมือประกอบการเก็บรวบรวม ข้อมูลในส่วนของการสัมภาษณ์ และส่วนอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ศึกษาสามารถวิเคราะห์และวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

⁸⁹ อังธิดา ลิมปป์ทมปาณี, “การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อ นักร้อง นักร้อง ศิลปินนักแสดง นักรูทกิจและประชาชนทั่วไป,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), น. 51.

⁹⁰ ประสิทธิ์ รวมสิน, “การคุ้มครองสิทธิของนักแสดง,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), น. บทคัดย่อ.